Єднаймося в Просвіті!

Галицька Просвіта

І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люди
на землі…

Тарас ШЕВЧЕНКО
(Чи діждемося ми колись?..)

№ 33–34 (344–345)
18–25 серпня 2011 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Гол. редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 2600630015124 в Укрсоцбанку МФО 336019, код 04929075. * За зміст та достовірність інформації у рекламі відповідальність несе рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідальність несе автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

ЗІ СВЯТОМ НЕЗАЛЕЖНОСТІ, УКРАЇНЦІ!

Шановні просвітяни, дорогі краяни!

Щиро вітаю вас із 20-ою річницею Незалежності України!

Це наше найбільше свято. Просвітяни були в перших лавах національного відродження краю, Товариство української мови ім. Т. Шевченка (тепер – «Просвіта») відіграло ключову роль у процесах національного самоусвідомлення, зокрема формування демократичних рад у 1990 році, в тому числі депутатів Верховної Ради, які проголосили Українську Незалежність.

Роль «Просвіти» не зменшується і сьогодні. Скоріше навпаки: антиукраїнська хвиля накочується на нас усе з більшою силою. Їй потрібно протиставити нашу згуртованість навколо національної ідеї, що завжди було основним завданням «Просвіти». У 2004 році ми розробили й затвердили Концепцію відродження «Просвіти» у кожному селі й трудовому колективі міста. Маємо тут певні успіхи, однак не такі, щоб заспокоюватися, враховуючи роз'єднаність національно-демократичних сил.

Славні історичні традиції «Просвіти» не повинні піти в небуття, і сьогодні товариство є ініціатором багатьох починань з відстоювання того, що є дорогим для кожного українця. Набирає сили видавництво «Просвіта», стає популярнішим тижневик «Галицька Просвіта», активно працюють просвітянська «Українська книгарня», просвітянські художні колективи в цілій області.

Але попереду ще більша праця – тільки просвітянська діяльність серед народу, кропітка і часто невдячна, може привести до розуміння необхідності захисту всього українського в умовах експансії чужого й ворожого.

Бажаю вам сили і витривалості на цьому шляху.

Двадцять років тому ми проголосили Незалежність – тепер мусимо її відстояти.

Слава Україні!

Голова ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка
Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ

ЗВЕРНЕННЯ

СВЯТКУЄМО ПО-УКРАЇНСЬКИ!

Шановні краяни!

Вже традиційно Правління Івано-Франківського міського об'єднання ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка звертається до жителів і гостей міста з пропозицією: 24 серпня, День Незалежності України, святкувати по-українськи – в українському національному одязі.

Міська «Просвіта» в День Незалежності просить підтримати цей почин. Пропонуємо і цього року підтвердити своє бажання розвивати українські традиції – одягнути вишиванки. Запрошуємо івано-франківців, одягнених у національні костюми та вишиванки, **зареєструватися в Народному домі «Просвіта» або на Вічевому майдані 24.08.09 з 11.00 до 14.00 та взяти участь у конкурсі «Українська родина в національних костюмах» в Народному домі «Просвіта» (з 18.00).**

Для участі в конкурсі просимо отримати (можливо, і до 24 серпня) запрошення (до 14.00 24.08 в Народному домі «Просвіта»).

Виховуймо молодь у любові до свого національного, будьмо взірцем для неї. Поєднуймо давні традиції з потребами сьогодення. Одягаймо вишиванки, придбаймо їх для своїх дітей і онуків. Хай у виконанні національного обов'язку ніщо не спинить нас! Вшановуймо наше свято суверенності й свободи в єднанні, злагоді і роздумах про себе і країну в єдиному пориві та прагненні власними руками, щоденною працею розбудовувати Україну. Нехай у цей день вишивка, національний одяг об'єднують нас.

Звертаємося з проханням до міського голови Віктора Анушкевичуса, до секретаря міської ради Руслана Марцінківа, до депутатів міської ради і власників транспортних засобів – приватних перевізників:

24 серпня, в День Незалежності України пасажир, одягнений у національний одяг, безкоштовно їде на міському транспорті.

Закликаємо очільників влади, всіх організацій та партій, підприємців та керівників трудових колективів і установ підтримати нашу ініціативу, спільно працювати над відродженням українських національних традицій, а саме: взяти участь в організації конкурсу та нагородити своїми подарунками його переможців.

Звертаємося до всіх шанувальників рідного слова, письменників, журналістів та художників з проханням стати учасниками та подарувати свою книжку або картину як сувенір для переможців конкурсу.

Пропозиції просимо подати до 24 серпня в міське об'єднання ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка, що по вул. М. Грушевського, 18 (Народний дім «Просвіта»).

Тел. (03422) 2-57-91,
(0342) 75-05-86.

Голова ІФ МО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка, професор, академік ***Василь БОЙКО,***
відповідальний секретар ***Наталія СИНИЦЯ***

ВІТАННЯ

ДЛЯ УКРАЇНИ ЖИВЕМО!..

Дорогі друзі!

Вітаємо вас щиро з 20-ою річницею Незалежності України. За цих 20 років виросло вже нове покоління, яке виховується на демократичних засадах і яке зможе перебрати провід незалежної держави в найближчий час. Щоб тільки старше покоління не гальмувало його радянськими ідеями!

За останній рік ми намагалися допомогти у праці й видавничій діяльності в Києві («Слову Просвіти»), та осередкам: Хмельницьк (дитяча література), Луганськ, Харків («Журавлик»), Чернігів, Рівне, Запоріжжя, Донецьк, Львів, Івано-Франківськ і Севастопіль. Кошти на стипендії для студентів україністики були передані в Державний університет «Острозька Академія» та через «Смолоскип» у Києві. Також були передані кошти на брошуру «Бій під Крутами».

Нам приємно дізнаватися про працю та успіхи обласних «Просвіт». Зі свого боку будемо і надалі старатися допомагати у вашій просвітницькій праці, особливо у видавничій діяльності.

Бажаємо вам якнайкращих успіхів у вашій просвітянській праці.

За Управу ТУМ-Чикаґо, США проф. ***Віра БОДНАРУК***

Івано-Франківське обласне об'єднання ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка
п. Степанові Волковецькому
п. Петрові Арсеничу
Вельмишановні пане Степане та пане Петре!

Щиросердно поздоровляємо Вас із найбільшим національним святом українців – Днем Незалежності! Від душі зичимо Вам міцного козацького здоров'я, великого щастя, творчих натхнень, Божих благословень і нових вагомих здобутків у Вашій багатогранній діяльності задля добра української нації!

Не зважаючи на вкрай несприятливі для розвою українства на Луганщині обставини, просвітяни нашого краю продовжують постійну патріотичну роботу й невтомну боротьбу за утвердження української національної державності на східних теренах. Серед заходів, проведених нами останнім часом, слід відзначити відстоювання української мови й національної символіки в органах суду й Прокуратури від систематичних зазіхань на них із боку луганських обласної та міської влад. Також варто згадати науково-практичні конференції, проведені нами з нагоди 120-их роковин від дня народження Євгена Коновальця та 70-річчя Акту відновлення Української держави у Львові. Крім того, в липні ми провели мітинґ солідарності з білоруською опозицією та збори громадськості до 105-ї річниці від дня народження Олени Теліги. Тепер активно готуємося до відзначення 20-річчя незалежності України та об'єднавчої конференції патріотичних сил Луганщини, попри всі інтриґи столичних і місцевих українофобів.

Слава Україні! Героям слава!

ДО 20-річчя НЕЗАЛЕЖНОСТІ: З ПЕРШИХ УСТ

МИ ЧЕСНО ЙШЛИ…

Двадцять років… Уже вступило в доросле життя нове покоління. Для них творення Незалежності – історія. Її варто знати, почути з уст тих, які її творили своїм життям і чином.

Саме про це йдеться у спогадах часів проголошення Незалежності депутата I–II скликань, голови обласної ради, Надзвичайного і Повноважного Посла України в Грузії та Республіці Азербайджан, а нині – голови ОО ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка, депутата обласної ради Степана Волковецького.

Спогади від часів проголошення незалежності

Спогадів дуже багато. Тут і діяльність активістів Української гельсінкської спілки, Товариства української мови ім. Т. Шевченка, Історико-культурного товариства «Меморіал», Руху, цілий пласт процесу національного та релігійного відродження, який підготував ґрунт для проголошення незалежності, й ухвалення Декларації про державний суверенітет України та інших законодавчих актів. Подією, яка сколихнула мешканців Івано-Франківська, Прикарпаття та й Україну загалом і засвідчила про національне піднесення, вважаю величезне зібрання народу в Дем'яновому Лазі в 1989 році, де служилась панахида за невинно убієнними жертвами тоталітарного сталінського режиму. За деякими даними, там зібралося до півмільйона осіб. Такого в історії краю ще не було. Одночасно виходила з підпілля УГКЦ, представники якої відбули тут богослужіння (блаженної пам'яті владики Софрон Дмитерко та Павло Василик).

Дуже великий вплив на перебіг процесів в Україні і в нас, на Прикарпатті, мав Установчий з'їзд НРУ (за перебудову) у вересні 1989 року. Я був делеґатом цього зібрання. До речі, з науковим ступенем з Івано-Франківська був ще, окрім мене, викладач Інституту нафти і газу Роман Лучицький. Таке дійство відбувалося вперше в моєму житті. Вперше в новітній історії України у великій залі Київського політехнічного інституту зібралася справжня еліта тодішньої радянської України: письменники, вчені, діячі культури, працівники виробництва, представники всіх реґіонів України, словом – національно свідома частина українського суспільства. Пам'ятаю, зала та інші приміщення були в українській національній символіці, плакати й інші матеріали демонстрували правдиву українську історію та прагнення до іншого життя. Лунала музика, українські гімни, козацький марш – усе це було нове для більшості присутніх і знаходило живий відгомін у кожній душі. Для подальшого розвитку подій з'їзд мав принципове значення. Гадаю, що так само й інші делеґати, як і я, після з'їзду вийшли іншими людьми, оскільки побачили, що Україна пробуджується. Пригадую, що наш поїзд, коли прибув з Києва до Івано-Франківська, зустрічали з синьо-жовтими прапорами. Прямо на вокзалі був короткий мітинґ.

Одразу після Установчого з'їзду НРУ за перебудову розпочалося створення його осередків в Івано-Франківську. Ми організували осередок Руху в Інституті нафти й газу. Установча конференція НРУ в інституті відбулася невдовзі після повернення з Києва. Вона проходила в актовій залі інституту. Вперше в актову залу був внесений синьо-жовтий прапор. Інститутський хор не побоявся привітати учасників установчої конференції патріотичними піснями. Коли люд зібрався, запросили секретаря парткому, внесли синьо-жовтий стяг. Спочатку ми з Романом Лучицьким розповіли про перебіг Установчого з'їзду Руху. Після того мене, Р. Лучицького і Я. Тайліха обрали співголовами осередку НРУ за перебудову в інституті. Рухівський осередок вишу постійно зростав. Активними його членами, окрім нас, співголів, були, зокрема, Мирослав Бабчук, Роман Гаврилюк, Валерій Плисак. В інших вишах Івано-Франківська – педагогічному та медичному інститутах тоді, на жаль, рухівських організацій створити не вдалося.

Значну роль у національному відродженні краю зіграла коломийська газета «Аґро» (головний редактор – Дмитро Захарук), яка була ініційована і профінансована аґрофірмою «Прут» (керівник – Василь Ткачук – депутат Верховної Ради СРСР).

(Чит. 2 стор.)

ДО 20-річчя НЕЗАЛЕЖНОСТІ: З ПЕРШИХ УСТ

МИ ЧЕСНО ЙШЛИ...

(Поч. на 1 стор.)

Вибори до Верховної Ради УРСР у березні 1990 року продемонстрували цілковиту перемогу національно-демократичних сил в області до рад усіх рівнів. Важливу роль тут зіграло Товариство української мови ім. Т. Шевченка, яке мало право висувати кандидатів. Абсолютна більшість обраних до Верховної Ради депутатів (11 із 12) були підтримані Товариством, а це Дмитро Захарук, Левко Лук'яненко, Маркіян Чучук, Богдан Ребрик, Зіновій Дума, Степан Волковецький, Любомир Пиріг, Михайло Голубець, Петро Осадчук, Степан Пушик, Володимир Шлемко.

Але у пам'яті особливо закарбувався день 19 серпня – створення ҐКЧП, що було смертельною загрозою для України. Вже згодом ми дізналися про списки активістів, які підлягали репресіям. Зрозуміло, що там фігурували члени Народної Ради – тодішньої опозиції у Верховній Раді УРСР. Не маю сумніву в тому, що у випадку перемоги ҐКЧП була б встановлена диктатура, почалися б жорстокі репресії. По всіх телеканалах демонстрували тільки балет «Лебедине озеро», але його музика лунала зловісно.

Тоді ж, 19 серпня 1991 року, взяв участь у засіданні виконкому, яке скликав його голова В. Павлик. Його позиція в цій критичній ситуації була виваженою і твердою: не допустити провокацій, забезпечити порядок в області, чекати подальших рішень Верховної Ради. Не всі тоді так діяли. Багато поховалися, інші тішилися і злорадно заявляли, мовляв «доралися демократи» (слова одного нашого відомого земляка, також депутата). Керівник однієї з правоохоронних структур області заявив про своє підпорядкування ҐКЧП. Пам'ятаю, у своєму виступі на цьому засіданні як уповноважений депутатської групи від області я наголосив, що в цій критичній ситуації єдиним легітимним державним органом в Україні є Верховна Рада в Києві, а не ҐКЧП в Москві, потрібно чекати її рішень. Всі виконавчі структури в області, включно з силовими, мають підпорядковуватися голові облвиконкому, який відповідає за ситуацію в області.

Того дня ми, депутати ВР з Івано-Франківщини, розділилися: частина залишилася в Івано-Франківську (З. Дума, Б. Ребрик) готувати й виступати на мітингах і брати участь в інших заходах, інша (я також) – поїхала в Київ – там був центр подій. У Верховній Раді вже була група депутатів із Народної Ради на чолі з її головою І. Юхновським. Особливо активним був В. Чорновіл. На його пропозицію, ми домагалися у Л. Кравчука, тодішнього голови Верховної Ради УРСР, скликання Президії ВР і рішення про позачергову сесію. Леонід Кравчук вичікував, сила не була на нашому боці. З одного боку, ми – невелика група опозиції (це в наступні дні нас підтримували тисячі людей), а з іншого – силові структури СРСР, які чекали наказу й готові були його виконати. Напруга була неймовірна. Л. Кравчук, можливо, швидше, ніж інші, зрозумів провал ҐКЧП. Було вирішено скликати Президію і далі – позачергову сесію. Засідання Народної Ради відбувалися майже неперервно. На порядку денному стояло одне питання – незалежність. Але що проголошувати: відновлення незалежності, що означало продовження традицій УНР та ЗУНР і всього історичного державотворчого процесу (на цьому наполягали ми), чи просто проголошення незалежності? Комуністи – «група 239» – спершу не хотіли ні першого, ні другого. Категорично заперечували перший варіант. Торгувалися щодо другого («ми підтримаємо вашу незалежність, а ви не забороняйте компартію»). Позитивно для нас зіграв їхній страх перед антикомуністом Б. Єльцином і недовіра до М. Горбачова. Раніше більшість «комуняк» (так ми їх називали) і чути не хотіли про незалежність, а дехто з них говорив, що «віжу всєх бандєровцев только чєрєз прорєз пріцела». Народна Рада підготувала декілька варіантів проектів Акту проголошення (а не відновлення, бо без голосів комуністів це було б безперспективно) незалежності України. Співавтором одного з проектів (Л. Лук'яненка) був і я. Остаточний варіант проголосованого Акту про державну незалежність України відредаґував наш земляк Д. Павличко.

Тепер, з відстані двадцяти років, ми можемо бачити, що в цьому доленосному для України документі був закладений не тільки фундамент держави, але й майбутні проблеми. Комуністи не хотіли **відновлення** української держави, як це було зроблено у Литві, Латвії, Естонії, Грузії, Азербайджані, Вірменії, бо це б означало будівництво національної держави, продовження державотворчих традицій. Комуністи погодилися на таку державу, де б їм було добре житий продовжувати керувати, лише іншим способом, через владу й гроші. Але яке значення має спосіб? То чи треба дивуватися, що сьогодні, через двадцять років незалежності перший Президент України Л. Кравчук заявив, що в Україні побудована клановоолігархічна система влади. Це справді так. Стверджую, що це почалося саме з цього історичного документа. І пов'язане з розумінням більшістю комуністів суті української держави не з точки зору національних традицій, а з точки зору власних інтересів. На жаль, справді українських комуністів в Україні було дуже мало.

Тому за нашу державну незалежність ми заплатили дуже високу ціну. Не тільки життями тисяч свідомих борців за волю України й мільйонами жертв голодоморів та репресій. Була й інша ціна, про яку рідко говорять уголос. Україна була віддана на пограбування колишній комуністичній номенклатурі, яка мала владу завжди й ніколи її не втрачала. Підсилена кримінальним елементом, позбавлена будь-яких моральних та національних почуттів (в усякому разі, більшість із них), не обтяжена обов'язками перед народом, вихована в дусі боротьби з т. зв. «українським буржуазним націоналізмом», коли все українське сприймалося як вороже, ця владна «еліта» і не могла бути іншою. Внаслідок цього досить швидко на державному тілі України з'явився величезний спрут – клановоолігархічний державний конгломерат, який з кожним роком все більше проявляє свою антиукраїнську сутність. Декілька десятків родин, як правило, не української культури, вирішують долю держави. Вважаю, що це є головною проблемою в Україні, яку ми з вами мусимо вирішити.

Три найбільші досягнення за роки незалежності України

Найбільше досягнення – сам факт проголошення незалежності. Це – вікопомна подія, доленосна для українського народу після сотень років бездержавності, окупацій сусідами, національного приниження, геноцидів. Хто міг подумати ще на початку 80-их років, що через десять років Україна буде незалежною?

Тому для кожного з нас це має бути найбільше свято. Незважаючи на те, що, на моє переконання, ми лише **проголосили,** а не **здобули** незалежність. Бо плодами незалежності скористалася купка олігархів, для яких на першому місці – не державні, а власні інтереси. Сьогоднішня клановоолігархічна модель держави не тільки не відповідає інтересам українського народу, але і є антиукраїнською за своєю суттю (українофобство Табачника, засилля московської Церкви, ідеологія «русского міра», політичні переслідування, зниження життєвого рівня, зростання цін і т. ін.).

Другим досягненням за роки незалежності вважаю інституційне оформлення держави як суб'єкта міжнародного права. Організовані всі формальні інституції української держави як держави незалежної. На карті світу вже двадцять років існує наша держава, визнана світом. Хіба не це було мрією багатьох тисяч синів і дочок українського народу? Конституція прийнята за світовими стандартами. Завдання в тому, щоб вона виконувалася, бо навіщо ж її приймали. Але це тема іншої розмови.

І третє. Політичний досвід. На жаль, більше неґативний. Але це також досвід. Сам факт існування двадцять років (спочатку пророкували декілька місяців, потім – декілька років, а впливові російські політики й досі говорять про нашу незалежність як про «нєдоразумєніе» і «врємєнноє явлєніє»). В умовах незалежності виросло ціле покоління, яке думає по-новому й асоціює себе з незалежною державою. І, що теж важливо, – усвідомлення народу, що він може щось змінити. Яскравим прикладом є Майдан 2004 року. Хоча цієї якості нам якраз ще дуже бракує. Бо ж саме народ дозволяє владі робити те, що вона робить. Все ж таки урок 2004 року не канув у забуття, за певних умов (а такі умови влада створює) він може повторитися.

Таким чином, ми змогли проголосити незалежність, забезпечити її організаційно, довести у 2004 році, що народ таки є господарем на своїй землі – хіба це не досягнення?!

Про проблеми сьогодні говорити не буду, сподіваюсь на подальші зустрічі.

Завершити хочу, щиро привітавши своїх земляків із 20-ою річницею незалежності України. Найперше тих, які страждали по таборах і засланнях, були зневажені й очорнені. Відтак тих, які з чистим серцем включилися в державотворчі процеси, в діяльність Товариства української мови імені Тараса Шевченка («Просвіта»), Руху, інших новітніх структур, і тих, які своєю працею, талантом, примножили славу нашого краю. Вітаю як людина, яка, виконуючи вашу волю, проголошувала українську незалежність у Верховній Раді і в той час, як і кожен із вас, усім серцем і душею пережила, можливо, найкращі хвилини свого життя.

Хочу також побажати всім вам віри в нашу українську правду. Кожен народ має свою правду. І ми маємо свою, за яку полягли мільйони. Боротьба продовжується.

Будемо боротися – переможемо!

Зі святом.

Щиро ваш –
Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ,
депутат Верховної Ради України І–ІІ скликань від Долинського виборчого округу

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

Якщо ти не будеш цікавитися війною,
то війна почне цікавитися тобою.
Перший принцип тотальної війни

ТИХО! ІДЕ ВІЙНА!

Бомбування українського народу думкою, що у нас все тихо, мирно і майже демократично, ґрунтується на примітивних уявленнях, що війна – це коли стріляють, щоб відібрати у когось землю або власність. **Насправді війна – це рішучі цілеспрямовані дії з метою змінити поведінку противника у власних інтересах.** Людство знає безліч способів бойових дій, проте всіх їх можна звести до семи основних видів. Розгляньмо їх стисло у порядку збільшення ефективності.

1. Технологічно-силова війна. Найпримітивнішою формою зміни поведінки людини, групи людей чи народів було і є технологічно-силове протистояння за допомогою кам'яних сокир, мечів, списів, вогнепальної зброї, літаків, ракет, лазерів, комп'ютерних вірусів тощо. Спосіб доволі дорогий і ризикований, оскільки на будь-яку дію завжди знайдеться ще сильніша протидія, скажімо, у вигляді тероризму, в т. ч. комп'ютерного.

2. Економічна війна. Це значно ефективніший і водночас безпечніший спосіб змінити поведінку противника. Що не кажіть, а голод і є потужним інструментом керування. Це зброя другого рівня ефективності. Прикладом її застосування є економічні санкції, «антидемпінгові розслідування», нееквівалентний товарний обмін, валютні експансії тощо.

3. Прихований геноцид. Економічне середовище може змінитися й супротивник має шанс вийти з-під економічного контролю. Для того, щоб корінним чином, назавжди підірвати його здатність до опору, застосовується зброя третього рівня ефективності – генетична. Йдеться про цілеспрямоване руйнування генофонду шляхом наркотичного, алкогольного, фармацевтичного, тютюнового геноциду, широкого застосування штучних харчових добавок і генетично модифікованих продуктів, цілеспрямованої зміни культури харчування. Ефективність цього виду зброї криється в її непомітності й дешевизні, ба більше – на тютюновому, алкогольному, фармацевтичному і наркотичному бізнесі заробляються величезні гроші.

Розглянуті три види зброї змінюють поведінку противника, впливаючи передусім на фізичний бік його існування. Наступні чотири види спрямовані на руйнування ментальності і всього способу життя.

4. Організаційна війна. На найпростішому рівні вона здійснюється шляхом адаптації в національне тіло супротивника чужорідних або відверто ворожих для нього організаційних форм – від усіляких «благодійних фондів розвитку науки та освіти» (технологічний шпіонаж і «випомпування мізків») до непритаманної народові системи управління. Наприклад, традиційна (отже, перевірена часом) для України виборна гетьманська модель, яка передбачає особисту відповідальність керівників за плоди свого управління, замінена «найкращою у світі» системою горизонтального розподілу влад з цілковитою безвідповідальністю і безкарністю. З погляду законів менеджменту нинішня система державної організації є проявом безумства, оскільки розділити можна роботу і права, але відповідальність не ділиться в принципі (там, де відповідає більше одного, вже не відповідає ніхто). Розпорошення влади і, як наслідок, її безвідповідальність та корумпованість, створюють сприятливі умови для прихованої аґресії з боку сконсолідованої і цілеспрямованої сили (іншої держави, ТНК, тоталітарної секти, масонської організації), яка не переймається псевдодемократичними ілюзіями.

5. Інформаційна війна. Під терміном «інформаційна війна» ми розуміємо масове просування вигідної інформації і замовчування невигідної, а також тенденційну інтерпретацію поточних подій. Ефективність цього виду зброї можна проілюструвати дивовижним фактом ядерного роззброєння України (інформаційне бомбування «на добровільне роззброєння» тут було одним із ключових чинників) чи, скажімо, «трастовим психозом». Нинішнє пресування свідомості українців ідеями меншовартості, страху і безперспективності нагадує пропаґандистську кампанію з метою зниження вартості підприємства перед його дешевою приватизацією.

6. Хронологічна війна. Ще потужнішим впливом володіє зброя шостого рівня ефективності. Її об'єктом є не інтерпретація поточних подій, а інтерпретація характеру цивілізаційних процесів, а також руйнування родової пам'яті і зв'язку поколінь. Прикладом застосування цього виду зброї є закидання в масову свідомість деструктивних вигадок про те, що «слов'яни» означає «раби», що трипільці були семітами, що Україна – це «окраїна», яка завжди була прохідним двором, що наша історія – це трагедія ворожнечі й взаємознищення українців, що наша наука і духовність – це постійні запозичування якщо не з Заходу, то зі Сходу, що писемність нам приніс грек Кирило і так далі. Хронологічна зброя дозволяє тримати людину в покорі шляхом переконання її в тому, що її батьки, діди й прадіди завжди були рабами, тож їй не лишається нічого іншого, як змиритися і самій все життя бути рабом.

7. Духовна війна. Сьомим – фундаментальним, найвищим рівнем ефективності володіє духовна зброя. Її могутність полягає у спотвореному висвітленні не поточних подій чи історичних процесів, а в накиданні збочених життєвих цінностей, у викривленні уявлень про саму природу видимого й невидимого світу, про добро і зло, життя і смерть. Важливим елементом духовної війни є тенденційна інтерпретація священних книг і священної історії з програмуванням народу на самознищення. Нині масова свідомість бомбується ідеями «нормальності» гомосексуалізму і «корисності для здоров'я» расових змішувань, а українців енерґійно переконують, що вони генетично не здатні до вольових учинків і сильної політики тощо.

Розвиток людства й еволюція методів боротьби держав за ресурси супроводжується перенесенням головних зусиль у напрямку застосування організаційної, інформаційної, хронологічної та духовної зброї.

Б. С.

ОТАКОЇ!

В УКРАЇНІ – ПОДАТКИ НАЙВИЩІ

Україна увійшла до двадцятки європейських країн із найвищим податком на прибуток. Зі ставкою податку на прибуток країна посіла 17 і 18 місця.

Найвищий податок виявився на Мальті – 35 відсотків, далі йдуть Франція – корпоративний податок на прибуток тут становить 34,4 відсотка, Бельгія – 34 відсотки, Італія – 31,4 відсотка та Іспанія – 30 відсотків.

Найнижчий податок на прибуток виявився у Молдові, де ставка податку дорівнює 0 відсотків. У кінці рейтинґу зі ставкою в 10 відсотків розташувалися також Кіпр і Болгарія. До переліку країн із найнижчими податками потрапили також Ірландія –12,5 відсотка, Латвія і Литва – 15 відсотків. Як повідомлялося, Україна увійшла до п'ятірки найгірших економік світу. Такого висновку дійшов журнал «Forbes», проаналізувавши макроекономічні показники більшості країн світу за останні роки і прогнози розвитку до 2012 року. При цьому інфляція в Україні становить близько 10 відсотків. Заважають розвиватися Україні корупція, погані державне управління і судова система.

ФАКТ ІЗ ЗАПИТАННЯМ

ДОРОГИЙ НАШ ПРЕЗИДЕНТ...

Нещодавно французьке аґентство «Франс-Прес» (AFP) повідомило, що український Президент Віктор Янукович живе у розкоші, якій би позаздрили французькі королі. Лише санвузол, оздоблений коштовним камінням, коштує 350 тисяч євро. А ще у його маєтку у Межигір'ї – тенісні корти, вертолітний ангар, гараж на 70 автомобілів, басейни... А ще півроку тому держбюджет взяв на себе витрати в сумі 7,5 млн. грн. на обслуговування родинного вертольота В. Януковича. Та цього, виявляється, замало. У «Віснику державних тендерів» з'явилась інформація про те, що бюджет відшкодовуватиме також витрати на родинний літак Януковичів бізнес-джету «Фалькон-900» у сумі 8 млн. грн. Хоч у розпорядженні Президента нещодавно з'явився новий дорогий літак «Aizbus-319-115», який замовляв ще Віктор Ющенко.

За оцінками спеціалістів-будівельників, будинок, який нещодавно показав вибраним журналістам В. Янукович, може коштувати 1,5 млн. євро. А згідно декларації... У 2010 році дохід Президента склав 920 000 грн. (80 000 євро), а на його банківському рахунку знаходиться близько мільйона гривень, що дорівнює 87 000 євро.

Звідкіль же розкіш, у якій купається В. Янукович, і чи морально такж жити Главі держави при загальній вбогості народу?

За матеріалами Інтернетвидань

«ПРОСВІТА»: ІСТОРІЯ І ЧАС

ВАТРА, ЩО ГРІЄ, ОСВІТЛЮЄ І ПЕЧЕ ВОГНЕМ

У наші дні, коли інтенсивно тчеться літопис «Просвіти», годиться говорити про речі небуденні. Та як обійтися без буденних, чи, краще сказати, повсякденних справ, коли саме з них тчеться і літопис «Просвіти», і все те, що, зрештою, обертається у величну споруду буття людського.

Відчуваючи національний ідеал серцем і розумом через віддану любов до батьківської землі, до матері України, несли його до людей просвітяни. Хвиля просвітління, що охопила Україну на початку дев'яностих, скерувала небайдужих у лоно Товариства української мови, згодом – «Просвіти». І на цій хвилі залишила тільки найбільш національно свідомих і переконаних у тому, «що для України треба жить».

Це була палаюча ватра, що гріла теплом корінний етнос, освітлювала дорогу поступу й обпікала зайд. Вона не тільки просвічувала націю, а консолідувала її, сповідувала ідею незалежності українського народу, його право на власну соборну державу. Саме в цьому – головна заслуга «Просвіти». Значною мірою завдяки «Просвіті» народ, хоч і ставлений на коліна, але нескорений, знову і знову зводився на ноги, воскресав з духовних руїн.

У новітню демократичну добу, час бурхливих суспільно-політичних подій на зламі тисячоліть, ми не забуваємо й усвідомлюємо, що серед багатьох чинників, котрі зберегли для українського народу його культуру й мову і таким чином наблизили світлий День Незалежності, провідне місце належить Матірній і новітній «Просвіті».

Перший крок – уже поступ

Відродження Тлумацького районного Товариства української мови імені Тараса Шевченка бере свій початок з установчої обласної конференції, котра проходила у 1989 році. На час її проведення у нашому районі були зареєстровані первинні осередки Тлумацької середньої школи (голова – Л. Буджак), Обертинської середньої школи (голова – М. Мельниченко), осередок сіл Остриня-Олешів (голова – С. Гузій). Делеґатами конференції стали Л. Буджак, Г. Мельничук, О. Терпеливець (Тлумач), М. Мельниченко (Обертин), С. Гузій та В. Татарчук (Остриня). Членом обласної ради ТУМ імені Тараса Шевченка обрали О. Терпеливця, на якого поклали піклування про існуючі первинні осередки і створення нових, в першу чергу, при загальноосвітніх школах. Коли партійні та радянські органи хоч категорично не заперечували, створення первинних осередків, але й не підтримували. Та через рік їх уже було шістнадцять. Посіяне першопрохідцями-просвітянами зерно правди швидко проростало.

Люди духовно пробудилися, повірили в національну ідею. І в червні 1990 року в Народному домі Тлумача відбулася районна установча конференція, на якій першим головою обрали Михайла Вишневського, учителя української мови і літератури Тлумацької середньої школи. А з 1992 р. районне товариство очолила Галина Дзьоба, інспектор шкіл відділу освіти.

Первинні осередки «Просвіти» об'єднали вчителів, представників сільського господарства, клубів, сільських рад, медичних установ. Тепер на їхні плечі лягла відповідальна робота з налагодження духовного життя: проведення свят рідної мови, відзначення Шевченківських днів, ювілеїв видатних людей, письменників, народно-родинні, фольклорно-мистецькі заходи.

Просвітяни відразу активно включилися у збір коштів на будівництво пам'ятника борцям за волю, організацію науково-практичних конференцій з ушанування Т. Шевченка, І. Франка, Б. Хмельницького, Марійки Підгірянки, УПА, Днів Матері, фестивалів стрілецької пісні, збір підписів про заборону КПРС–КПУ, визнання ОУН–УПА воюючою стороною в Другій світовій війні, прийняття дітей зі східних областей України на Різдвяні свята (Нижнів, Петрилів, Олешів, Обертин, Тлумач). Пошукові краєзнавчі матеріали в газеті «Галицька Просвіта» друкують П. Боднарчук з Братишева, Р. Яцик з Обертина, Г. Слободян із Бортник, М. Романюк із Прибилова, О. Шкварок із Тлумача, С. Попадин з Ісакова. А просвітяни села Долини велично відзначили 110-ту річницю від дня народження славного сина українського народу – сотника УСС, полковника УПА, їхнього земляка Василя Бринського.

При Нижнівському осередку «Просвіти», яке назване «Скосівка» (голова – Л. Король) почав діяти драмгурток (поставлені п'єси «Кайдашева сім'я», «Мати-наймичка», «Назар Стодоля»). Були здійснені екскурсії на батьківщину І. Франка, до Почаївського монастиря, Львова. Фольклорно-етнографічний ансамбль «Вільшина» цього села зібрав (записав понад 70 пісень) і відновив ориґінальні самобутні традиційні обряди рідного краю: «Вільха», «Андрея», «Проводи в рекрути», «Поливаний понеділок», «Спаса».

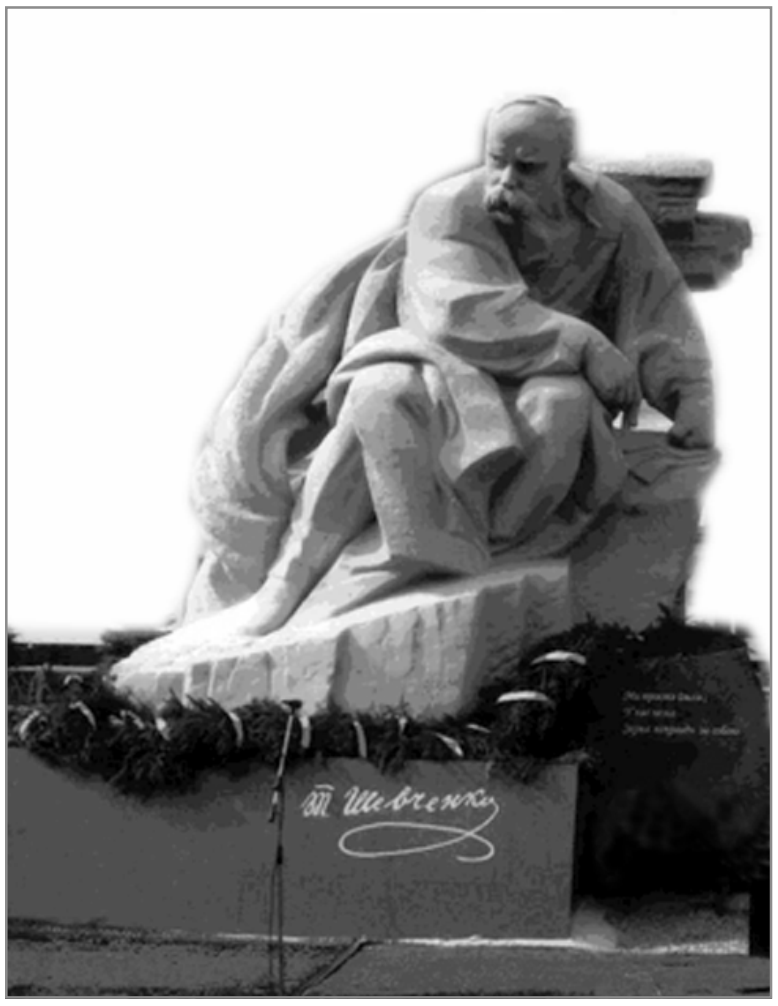
На екран обласного телебачення за участю просвітян із села Колінці вийшов фольклорно-етнографічний кінофільм «Б'ють копита об поріг», приурочений проводам Старого і зустрічі Нового року (сценарист і режисер – В. Лесів). Він на Міжнародному телефестивалі «Бархатний сезон-96» здобув друге місце. А нижнівці брали участь у телепередачах «Суботні зустрічі», «Щедрий вечір», демонстрували обряд «Вільхи» у музеї етнографії і побуту України в Києві, побували на Міжнародному фестивалі українського фольклору «Берегиня», фестивалях «Галицький собор», «Лесині джерела».

Пропаґує українську пісню разом із дитячим колективом «Джерельце» просвітянка Леся Уштан. Змістовною роботою відзначаються осередки Кутищ, Королівки, Грушки, Делеви, Надорожної, Пужник, Хотимира, Озерян, Будзина, школи-інтернату, Обертина, Долини, Гостова, Живачева, Підвербців, Буківни, Бортників, Нижнева, Олеші, гімназії Тлумацької ЗОШ. Добрих слів заслуговує просвітянська робота сіл Прибилова, Яківки, Гарасимова, Петрова, Палагич, Ісакова, Петрилова, Гринівців, Колінців, Братишева, Олешева, Острині, Вікнян, Жукова, відділу освіти, Антонівки.

З ініціативи районної ради і товариства «Просвіта» відділ освіти за сприяння райдержадміністрації заснував премію ім. Марійки Підгірянки, якою нагороджуються просвітяни, педагогічні працівники, які найбільше відзначалися у справі освіти, відродженні та побудові національної школи, забутих звичаїв, обрядів. Лауреатом її стала самодіяльний композитор Наталія Когуч – автор опери «У чужому пір'ї» (за твором Марійки Підгірянки).

На хвилі духовного піднесення 21 травня 1992 р. у с. Бортники завдяки зусиллям вчителя-просвітянина Івана Карп'яка відкрили історико-краєзнавчий музей. Він має зв'язок із відділом етнографії АН України у Львові, доктором мистецтвознавства і фольклору Альбертського університету з міста Едмонтона (Канада) Андрієм Нагачевським. Щороку музей відвідує біля тисячі осіб. Серед них – гості з Англії, США, Австралії, Канади й інших країн.

Роман Яцик із Обертина при місцевій школі у вересні 1994 р. зареєстрував в обласному управлінні культури своє дітище – історико-краєзнавчий музей. Тут зібрані понад 2,5 тисячі експонатів. Налагоджений обмін інформацією із Івано-Франківським краєзнавчим музеєм, Львівським обласним архівом, Прикарпатським музеєм освіти, Краківським музеєм «Вавель», канадським науково-дослідним інститутом імені Петра Яцика.

Загальний вигляд пам'ятника Т. Г. Шевченку

Великими сподвижниками музейної справи в районі є просвітяни Євстахій Худицький з Долини (створив музей М. Бринського), П. Бондарчук з села Братишів (створив музей скульптора Г. Крука), М. Двояк з Вікнян (створив музей Марійки Підгірянки), І. Базовляк з Тлумача, Й. Пона із Кутищ, В. Ціник, Я. Мандар, І. Грицак із Делеви, Н. Цікайло із Тлумача.

У 1997 р. в Тлумачі створена «Молода Просвіта», яку очолює Галина Чабан, учитель початкових класів Тлумацької ЗОШ І–ІІІ ст. При «Молодій Просвіті» діяв ансамбль «Калиновий цвіт» (керівник – Ігор Танчак).

Просвітяни стали ініціаторами зустрічей з людьми, які займаються ремеслом, зберігають і примножують давні ремесла, що побутували в селах, організовують святкування Днів села (Братишів, Олеша, Олешів, Кутище, Долина, Делева, Петрилів).

Здобудеш Українську Державу

Займаючись культурно-просвітницькою і виховною роботою, товариство ставило перед собою і виконувало також політичні й державотворчі завдання. Просвітяни були активними учасниками Помаранчевої революції, збирали кошти на її підтримку. У Києві на Майдані побувало 38 осіб з Нижнева, Олеші, Петрова, Делеви, Королівки, Озерян, Тлумача, Надорожної, Петрилова, Бортник, Прибилова. У мітингах брали участь активісти: І. В. Козак, Д. І. Терлецький, Д. Ю. Боднарчук, Г. В. Дзьоба, П. В. Сова, Н. І. Шкура, Л. Б. Городчук, В. Є. Когутяк, В. Є. Посацький, В. Ф. Кліновський, Н. В. Гринів, П. І. Мельник і багато інших.

Тлумацьке районне об'єднання стало базовим для проведення обласних семінарів голів «Просвіти».

На особливу увагу заслуговує Бортниківська «Просвіта». Тут, у Народному домі, у 2005 році відкрили залу місцевого осередку «Просвіта», ініціаторами якої були Г. Слободян, П. Слободян, М. Бородайкевич, Г. Гарасимів, отець Петро, М. Слободян.

У 2006 році просвітяни Тлумача Л. Клюк, Л. Микитюк, Я. Сигидин стали призерами Всеукраїнського свята в Києві, приуроченого Дню української писемності.

Районне об'єднання постійно дбає про утвердження державної української мови, розвитку національної культури, співпрацює з постійними комісіями, які діють при районній раді, з питань дотримання «Закону про мови», реалізації Комплексних заходів щодо всебічного розвитку і функціонування української мови. З цією метою відзначається День рідної мови, День української писемності «Вертайся, мово, у серце народу, у душу Вкраїни», «Там, де звучить українська мова, живе український народ», круглий стіл «Чи турбує нас доля української мови?».

Товариство проводить культурно-просвітницьку роботу з відродження народних звичаїв і традицій, зокрема, відзначення Різдва Христового («Йде селом коляда»), Великодня, Івана Купала, Миколая, Стрітення; широко в первинних осередках відзначається Шевченківське свято «Нам треба голосу Тараса», проходить акція «Тарасів «Кобзар» – у кожну хату дар», заходи з відзначення національних, державних свят; вшанування жертв голодомору (акція «Запали свічу»), реквієм «Бути чи не бути – покажуть Крути», День Матері, ЗУНР, «УПА – творець, захисник нашої держави», конкурс творчих робіт «Говорить четверте покоління», присвячений Дню пам'яті жертв голодомору, свято поетичної творчості січових стрільців.

Широко відзначені 150-річчя від дня народження І. Франка, 100-річчя Олега Ольжича, О. Теліги, 70-річчя В. Стуса, річниця П. Загребельного, 100-річчя Б. І. Антонича, 80-річчя Д. Павличка, засновника товариства, поета, перекладача, громадського діяча, ювілеї героїв національно-визвольного руху – Б. Хмельницького, С. Бандери…

У навчальних закладах започатковане проведення просвітницьких годин, спрямованих на усвідомлення ролі родини, сім'ї в житті людини – «Моя сім'я, моя родина в житті і долі України». У багатьох осередках ведеться ілюстрований літопис заходів та акцій, які організовує і проводить «Просвіта». Триває робота над збиранням і впорядкуванням рукописних збірників «Обряди, звичаї, традиції нашого села», акція «Подаруй книжку бібліотеці».

При осередку Тлумацької ЗОШ І–ІІІ ст. діє творче об'єднання, до якого входять танцюристи, співаки, а також члени літературної студії «Берег дитинства». Творчим доробком об'єднання є дві поетичні збірки «Берег дитинства» і «Намистина Покуття», що видані за сприяння Ігоря Танчака й Галини Тимків.

«Просвіта» співпрацює з релігійними громадами різних конфесій з питань відродження християнської моралі, національної гідності. Проводяться хресні дороги молоді сіл та учнів-старшокласників, паломницькі походи-екскурсії місцями християнської величі «Нетлінним мощам поклонімося» (Зарваниця, Гошів, Погоня, Почаїв), екскурсії до меморіального комплексу С. Бандери у с. Старий Угринів.

Дітищем просвітян і освітян району стали книги «З історії освіти Тлумаччини» (ідея Г. Дзьоби та Л. Тодорів, яку підтримав Д. Боднарчук, а сподвижницьку працю вели І. Попадинець, В. Ганчак, М. Дземан, голови «Просвіти» й керівники освітніх закладів).

Члени товариства « Просвіта» співпрацюють з міським об'єднанням інтеліґенції «Поступ» з питань ушанування ветеранів праці, активістів «Просвіти», культурно-громадської роботи.

«ПРОСВІТА»: ІСТОРІЯ І ЧАС

ВАТРА, ЩО ГРІЄ, ОСВІТЛЮЄ І ПЕЧЕ ВОГНЕМ

Урочистості з нагоди відкриття пам'ятника Тарасові Шевченку в Тлумачі 9 березня 2010 року

За активної участі просвітян села Петрилів, особисто Г. В. Кордупель, І. В. Кочмар, за участю голови РО ВУТ «Просвіта», депутата районної ради Г. В. Дзьоби, головного спеціаліста відділу освіти В. М. Пеника, Ярослави Лотоцької (Путько), Р. М. Врублевського, художника М. Д. Мурафи і представників науково-редакційного відділу «Звід пам'яток історії та культури» на школі відкрили меморіальну дошку вчителю, учаснику січового стрілецтва Маркіяну Яськіву. Урочисте відкриття розпочалося зі Святої Літургії в церкві та панахиди на могилі М. Яськіва, яку служив парох Петрилівської церкви отець Євстахій Гасяк.

Широко відзначалося в районі 140-річчя «Просвіти». Особливістю святкового зібрання і приємною несподіванкою для присутніх стало те, що Г. Дзьоба вручила головам райдержадміністрації і районної ради В. Сеніву й А. Поліщуку квитки членів районної «Просвіти». Керівники владних структур району усвідомили і свою причетність до просвітницького руху. У подячному слові голова райдержадміністрації В. Сенів зазначив, що «отримання квитка – не пафосний крок, а поштовх до дії, бо перед «Просвітою», які 140 років тому, стоять ті ж завдання і виклики». Він порівняв «Просвіту» з квіткою в занедбаному полі, яка потребує захисту і праці.

З нагоди 140-річчя ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка подяками районної державної адміністрації і районної ради нагородили Я. Біляєва, отця-декана Обертинського деканату УГКЦ; С. Гасяка, отця-пароха УГКЦ с. Петрилів, члена первинного осередку «Просвіти»; П. Дутчака, отця-декана Тлумацького деканату УГКЦ; В. Стадника – отця-декана Тлумацького деканату УАПЦ, почесного члена міського осередку «Просвіти»; М. Смушака, ієрея церкви Воскресіння Господнього с. Підвербці, члена місцевого осередку «Просвіти». На урочистому зібранні ще 13 просвітян району нагородили грамотами обласного об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка, стільки ж членів отримали грамоти від районного об'єднання і 10 – від райдержадміністрації.

У тому, що в просвітян району золоті голоси, переконались присутні, прослухавши концертні номери, особливо членів літературно-музичного об'єднання «Немеркнуче сяйво» (керівник – І. Танчак). Не менше враження справили на гостей свята й учасників виставка робіт «Твоє захоплення, просвітянине», котра розгорнулася у фойє Народного дому. За підсумками конкурсу, які оприлюднила голова журі О. Соловій, перше місце здобули просвітяни Тлумацької гімназії, другими стали Бортниківський осередок та Тлумацький Будинок школяра,

Виступає голова Тлумацької райдержадміністрації Василь Іванович Сенів, якому належить ідея спорудження пам'ятника та її практичне втілення в життя

третє почесне місце вибороли просвітяни Прибилова і Підвербців. Найкращими у конкурсі стінгазет визнали осередки Тлумацької «Просвіти», «Молодої «Просвіти» села Нижнів та Пужник, Петрівський та Гавриляцький осередки загальноосвітніх шкіл. Серед творчих робіт, присвячених 140-річчю «Просвіти», найкращими визнали твори членів «Молодої «Просвіти» В. Слободяна Бортникіського осередку, В. Пронюка – Надорожнянського та О. Чемерис – Палагицького осередків.

Веде нас Тарасове слово

Величною подією в житті просвітян і жителів району стало відкриття у Тлумачі 9 березня 2010 року пам'ятника великому синові українського народу – Т. Г. Шевченку.

Відповідно до заходів, розроблених районним об'єднанням ВУТ «Просвіта» і відділом освіти, у закладах району провели літературні читання «Уклін тобі, Тарасе», виховні години «Т. Шевченко і Україна», години спілкування «Славетні українці», тематичні уроки «Огненне слово Кобзаря», «Ми пам'ятаємо тебе, Кобзарю, крізь століття», огляд-конкурс газет «Нам треба голосу Тараса», «Він у пам'яті нащадків буде жити вічно», тематичні виставки документальної та художньої літератури у бібліотеках «Знаємо і пам'ятаємо», літературно-мистецький вечір, присвячений пам'яті Т. Шевченка «Землі Вкраїнської славетний син», поетичні вернісажі «Живи в мені ти, спів святий Тараса», мультимедійна презентація «Шевченко-художник», конкурс-виставка ілюстрацій до творів Т. Шевченка «На перехресті музи й долі». Методичний кабінет спільно з творчою групою вчителів української мови та літератури працює над виданням збірки учнівських творів про Т. Г. Шевченка «Дорога до Кобзаря».

Шевченкове слово. Воно рідне й мінливе, як людське життя. У ньому правда, і добро, і краса, та треба вміти їх у слові віднайти й осягнути, припасти до поезії Кобзаря, як спраглий до криниці, бо вона невичерпна.

І це зробили молоді просвітяни 6 березня 2011 року на фестивалі-конкурсі читців «Тарасовими шляхами», який організував відділ освіти спільно з товариством «Просвіта» при спонсорській допомозі кредитної спілки «Надія» (голова – М. Кишинська). На святі звучали пісні про Україну у виконанні гурту «Немеркнуче сяйво» (керівник – І. Танчак). У конкурсі взяли участь 115 учасників усіх освітніх закладів району. Журі визначило переможців, призерів серед трьох вікових груп та володаря гран-прі.

У молодшій групі І-ше місце посіла Роксолана Мандар, учениця Тлумацької ЗОШ І–ІІІ ст.; ІІ-ге місце – Ольга Підлісна, учениця Гостівської ЗОШ І–ІІІ ст. та Богдан Гальчук, учень Деліївської ЗОШ І–ІІІ ст.; ІІІ-тє місце – Ірина Дяків, учениця Живачівського НВК, Олеся Білокучмяк, вихованка Обертинського БДЮТ, Ірина Біланюк, учениця Олешанської ЗОШ І–ІІІ ст.

У середній групі І-ше місце здобула Оксана Бородайкевич, учениця Олешівського НВК; ІІ-ге місце – Надія Гриновецька, учениця Тлумацької ЗОШ І–ІІІ ст., Наталія Доронюк, учениця Остринської ЗОШ І–ІІ ст.; ІІІ-тє місце – Ірина Надкернична, учениця Гринівецької ЗОШ І–ІІ ст., Ігор Надачковський, учень Пужниківського НВК, Віталія Стахурська, учениця Тлумацької ЗОШ І–ІІІ ст., колектив драматичного гуртка Колінцівського НВК.

У старшій групі І-ше місце виборов колектив драматичного гуртка Кутищенської ЗОШ І–ІІІ ст.; ІІ-ге місце – Іванна Ступерська, учениця Гостівської ЗОШ І–ІІІ ст., Петро Павлів, учень Нижнівської ЗОШ І–ІІІ ст.; ІІІ-тє місце – Олександра Велецька, учениця Петрівської ЗОШ І–ІІІ ст., Анна Марищук, учениця Живачівського НВК, Богдана Купчак, учениця Бортниківського НВК.

Володарем гран-прі стала учениця Тлумацької гімназії Ольга Гушпіт.

9 березня 2011 року відбулося Віче біля пам'ятника Т. Шевченку в Тлумачі «Уклін тобі, Тарасе». У вічу взяли участь переможці та призери фестивалю-конкурсу. Грамоти і грошову винагороду їм вручали голова райдержадміністрації Василь Сенів та голова районної ради Михайло Вишневський. На вічу виступили Галина Дзьоба, методист райметодкабінету, голова «Просвіти» і Павло Сова, директор Тлумацької гімназії. Він звернувся з проханням до влади дати дозвіл, а священиків благословити портретну фотографію із зображенням пам'ятника Шевченкові у райцентрі, яку промовець зобов'язався передати у дар музею Тараса Шевченка, що у селі Моринці. На святі звучала не лише поезія Шевченка, але й поетичне слово, дароване іншими поетами нашому генію. Зокрема, директор Олешівського НВК Галина Коваль натхненно продекламувала «Притчу про Шевченка» В. Григорчука.

Нагороду отримує скульптор пам'ятника Петро Федорович Штаєр

10 березня 2011 року спільно з відділом молоді та спорту була проведена молодіжна вулична акція пам'яті «Читаємо Кобзаря» до 150-річчя з дня смерті Т. Шевченка.

Просвітяни району широко відзначають народження Лесі Українки, Василя Стефаника, Марійки Підгірянки, згадують просвітян Омеляна Терпеливця, Михайла Ящишина, Йосипа Романюка, Василя Татарчука, Павліну Стойко, Ганну Ґрещук, які не дожили до славного ювілею «Просвіти», але їхні патріотизм, відданість просвітянській справі – у наших серцях.

Слова вдячності говоримо Почесним членам «Просвіти» – Л. Буджак, Д. Буджаку, М. Біланюку, С. Костюку, Я. Богайчуку, М. Дземану, Н. Цікайло, О. Тимошишин, Л. Максимів, І. Попадинцю, С. Креховецькій, І. Карп'яку, П. Карач, Д. Мелінишину, Д. Пилипонько, А. Солонині.

Робота на ціле життя

До «Просвіти» люди приходять не на один день, це робота на ціле життя. Ось чому імена Д. Буджака, Г. Петрунько, Р. Яцика, П. Боднарчука, Д. Пилипонька, І. Танчака, Д. Лупипсіва та інших знають не лише на місцях, а й за межами району та області.

Просвітянство – це доля. Чи не тому наша організація вистояла, не розпалася, не відсунена від державотворчої роботи, від національної ідеї. Серед краян чимало відданих просвітянській справі людей: це Н. Самборська, М. Олексюк, Г. Костриба, І. Кочмар, О. Пронюк, М. Василенко, І. Денькович, Л. Король, О. Луцик, М. Тимікевич, Г. Стасюк, І. Кікцьо, Р. Рибчин, О. Базар, Н. Грижак, М. Безверхів, Г. Недільчак, О. Корнута й багато інших.

Сьогодні у районі 40 осередків, у яких понад 840 членів «Просвіти».

Колективним членом «Просвіти» є кредитна спілка «Надія» (голови – С. Костюк, М. Кишинська).

Просвітяни Тлумаччини активно співпрацюють із працівниками культури (начальник – Г. Петрунько), редакції газети «Злагода» (редактор – З. Штурнак). Добре слово про діяльність «Просвіти» завжди каже М. Батіг, член Спілки журналістів України.

Просвітяни М. Дземан, О. Соловій, С. Волковецький (голова обласного товариства «Просвіта»), О. Базар, Г. Дзьоба, В. Дранчук, С. Костюк, Б. Татарчук

«ПРОСВІТА»: ІСТОРІЯ І ЧАС

ВАТРА, ЩО ГРІЄ, ОСВІТЛЮЄ І ПЕЧЕ ВОГНЕМ

Ветерани Нижнівського фольклорно-етнографічного ансамблю «Вільшина» П. О. Пилипонько, Д. В. Щербина біля виставки рушників Параски Пилипонько. 12.07.2002 р.

Святкування 1100-річчя Галича. Тлумацький район представляє Нижнівська «Просвіта». 20.09.1998 р.

Просвітяни Тлумацького району В. Посацький, В. Ціник, Д. Ю. Боднарчук (начальник відділу освіти), Я. Гонсіровський, М. Ціник, М. Мануляк, І. Барчук під час Помаранчевої революції. Київ, 2004 р.

Меценатами «Просвіти» у проведенні багатьох культурно-просвітницьких заходів, конкурсу знавців мови ім. П. Яцика був С. Костюк та нинішній голова Кредитної спілки «Надія» М. Кишинська, Г. Качур, начальник фінансового управління, Д. Боднарчук, начальник відділу освіти.

З дня створення «Просвіти» товариство відчувало моральну і матеріальну підтримку районної влади в особі С. Мороза, М. Сухолиткого, О. Базар, М. Кіта, А. Свірідова, Б. Бринського, І. Деньковича, М. Вишневського, А. Поліщука, В. Сеніва, отця Павла Дутчака та отця Василя Стадника.

За вагомий особистий внесок у справу українського національного відродження, разбудову та зміцнення української держави медаллю «Будівничий України» нагороджені Г. В. Дзьоба, голова РО «Просвіта», П. В. Сова, заступник голови «Просвіти», Д. Ю. Боднарчук, член ради товариства, Г. М. Слободян, голова осередку с. Бортники, Н. М. Цікайло, просвітянка – лауреат обласної премії ім. Марійки Підгірянки.

Просвітяни – активні читачі й передплатники газет «Галицька «Просвіта», «Слово «Просвіти».

Братайтеся, єднайтеся у «Просвіті»

«Просвіта» – палаюча ватра, що зігрівала своїм теплом корінний етнос. Вона не тільки просвічувала націю, а консолідувала її, сповідувала ідею незалежності українського народу, його право на власну Соборну державу. Саме в цьому – головна заслуга «Просвіти». Значною мірою завдяки «Просвіті» народ, хоч і ставлений на коліна, але не скорений, знову і знову зводився на ноги, воскресав з духовних руїн. І врешті-решт у вікопомному 1990-му виборов свою незалежну державу – Україну.

Волею долі нам сьогодні треба знову згуртувати ряди. Відкинути непорозуміння і розбрат, байдужість, піднестися над світом матеріальних вигод. Є ідеали, в ім'я яких варто працювати й жити. Це ідеали української нації, непримиренної боротьби з яничарством, безкультур'ям, аморальністю. Ми повинні стати єдино за нашу національну честь і гідність. Дбати, щоб у кожному дитячому садку, освітньому закладі зростала юна сила України, набиралася знань і віри, гартувалася у високому світі патріотизму, відчувала вітцівську землю. Народні доми, бібліотеки спільно з «Просвітою» повинні стати осередками національних традицій, звичаїв та обрядів.

У своїх діях і вчинках маємо пам'ятати, під чиїм іменем існує і творить наше товариство. Не забувати, що сила і велич Т. Шевченка в тому, що він уже мало не два століття, з погляду вічності свого бачення України нас вчить, виховує і застерігає. А тому маємо жити за його заповітами.

Галина ДЗЬОБА,
голова Тлумацького РО «Просвіта»

Павло Мовчан під час вручення прапорів районним організаціям «Просвіти». м. Івано-Франківськ, Народний дім «Просвіта», 2004 р.

Делеґати з'їзду «Просвіти» від Івано-Франківської області. Від Тлумацької «Просвіти» у першому ряду третя зліва Ганна Шпак (с. Петрів); у третьому ряду четвертий зліва – Михайло Дземан (м. Тлумач). Київ, 1993 р.

Голова РО «Просвіта» Тлумацького району Галина Дзьоба біля виставки на честь 129-ої річниці «Просвіти» м. Івано-Франківськ, Народний дім «Просвіта», 1998 р.

Делеґація Тлумацької «Просвіти» в обласному Народному домі «Просвіта» Івано-Франківська в складі: зліва направо – Г. Дзьоба, О. Пронюк, Г. Слободян, Т. Танчак, М. Серемчук. 1998 р.

ЛАУРЕАТИ

«ЗОЛОТИЙ ТРИЗУБЕЦЬ» – НАШ

Голова Рожнятівського районного об'єднання товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка, поет Любомир Михайлів став лауреатом республіканського поетичного конкурсу «Золотий тризубець» на тему: «Я люблю тебе, Україно!», організований Всеукраїнським об'єднанням «Кобзар» і присвячений 20-річчю Незалежності України.

23 серпня в Києві йому та іншим переможцям конкурсу вручать диплом лауреата.

Іван ПАРАДОВСЬКИЙ,
журналіст, с-ще Рожнятів

НОВІ ВИДАННЯ

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК НА ДАВНІЙ ПОШТІВЦІ

З такою назвою у видавництві «Лілея-НВ» вийшов подарунковий альбом листівок із краєвидами Івано-Франківська, які друкувалися більш як сто років тому (з 1898 до 1939 року). Цю унікальну колекцію зібрав відомий колекціонер Зеновій Жеребецький, який запропонував до видання 303 поштівки, на яких зображені архітектурні споруди міста різних історичних епох, архітекторів, власників та фотографів, які зафіксували для нас той час.

Треба зазначити, що як автор-упорядник Зеновій Жеребецький, так і дизайнер Олена Рубановська та видавець Василь Іваночко зробили це видання привабливим, пізнавальним, цікавим і багатим, адже відчувається атмосфера нашого міста минулих років, його багатолике обличчя, різні архітектурні стилі. Досить цікавою є передмова до книги історика Івана Монолатія і цінність книги для гостей міста зростає ще тому, що назва вулиць і підписи подані українською та німецькою мовами.

Цей цінний подарунок читачам і поціновувачам історії присвячений 350-річчю надання місту Станіславу маґдебурзького права, яке відзначатиметься у травні 2012 року.

Та зараз, завітавши до книгарні в Народному домі «Просвіта» чи будь-якої іншої, ви можете придбати цю унікальну книгу й будете здійснювати подорож старим Станіславом, таким близьким, знайомим, трохи забутим, і будете вдячні творцям, що подарували щастя пізнати величність нашого міста, яке є перлиною в намисті європейських міст.

Зорина ФЕРНЕГА

ПАМ'ЯТЬ

СПОМ'ЯНУЛИ ПЕТРА ВАСКУЛА

Вшанування пам'яті сотника УГА, УНР, українського, військового, політичного, освітнього діяча Петра Васкула (08.05.1895–02.08.1941), котрий як член Проводу ОУН був також комендантом Городенківської старшинської школи, відбулося на сімдесяті роковини його загибелі від рук мадярських окупантів.

У громадській панахиді з цього приводу взяли участь сини Петра – Орест, голова Київської організації братства ОУН–УПА, та Мирослав, донька Марія, племінник Петро Васкул – лікар із Коломиї. На пошанівок до героя прийшли і представники громадськості, влади, політичних організацій. Слово про героя виголосили його соратник Роман Гром'як з Городенки, голова районної ради Богдан Кобилянський, заступник голови райдержадміністрації Степан Михайлюк, голова координаційної ради демократичних організацій району Іван Романюк. На могилі поминальне богослужіння провели отець-декан Богдан Мороз УПЦ КП та отець УГКЦ Василь Гавриш.

Н. К.

ПРАВДА ПРО КРИВДУ

НЕ ДІЙШЛИ ДО РІДНОГО ПОРОГУ

ДІВЧАТ-ОСТАРБАЙТЕРІВ, ЯКІ В КІНЦІ ВІЙНИ ПОВЕРТАЛИСЯ З НІМЕЧЧИНИ НА СВОЮ БАТЬКІВЩИНУ, ЕНКАВЕДИСТИ ПРОСТО РОЗСТРІЛЯЛИ

Народ, який забуває своє минуле, мусить пережити його в майбутньому.
Стародавні греки

ОСЬ ТАКА ІСТОРІЯ

Минуло 65 років з часу, коли в Калінінградській області (біля м. Нестерів) спецзагін радянських військ підступно розстріляв десять тисяч дівчат української, білоруської та польської національностей, яких відпустили німецькі бауери й вони повертались на свою Батьківщину.

Якщо царизм, бувши тюрмою народів, знищував українців десятками тисяч, то після так званого Великого жовтня лише в 20–30-их роках знищували мільйонами.

Всім відомо, що внаслідок штучного голодомору 1932–1933 років українців загинуло біля 10 мільйонів (М. Хрущов називав цифру 12 млн.). Точна цифра не відома, тому що, злякавшись результатів перепису, Кремль наказав спалити списки, а тих, хто здійснював перепис (як свідків), розстріляли. А скільки було розстріляно в кінці 30-их років та в перші дні війни в Україні?! Підрахувати неможливо не тільки кількість жертв, а й місць розстрілів і катувань. Вбивці навіть над мертвими знущались. Про методи катувань страшно писати. Як тут не згадати слова самого М. Горького: **«Найпитомішою прикметою москвина є його садистична жорстокість. Він садистично насолоджується знущанням над подоланими».** Лише у Вінниці в 1937–1938 роках було розстріляно 10 тисяч в'язнів.

Після «золотого вересня», коли народ на західноукраїнських землях зустрічав війська червоноармійців як визволителів, ці так звані «старші брати» за 21 місяць (до початку війни) депортували в Сибір 1,8 млн. осіб А скільки розстріляли?! **Сотні тисяч українців були розстріляні у Биківнянському лісі під Києвом.** Не зважаючи на те, що Радянський Союз не був у стані війни з Польщею, однак (чомусь) був взятий у полон **цвіт польської нації – 14 тисяч офіцерів,** серед яких, як повідомляла преса, **було 2 тисячі українців.** Всі вони, разом з іншими поляками (22 тис. осіб) були розстріляні в Катинському лісі під Смоленськом. Хто ж знищував українців? Як не прикро, але ці спецзагони прийшли зі Сходу за вказівкою «зоряного Кремля».

На місцях розстрілів уже в період «цілком і повністю перемігшого соціалізму» були поставлені знаки, що це – жертви фашистів.

Незліченна кількість українців без суду й слідства були розстріляні в усіх містах і містечках, де були тюрми, в перші дні війни (23–25 червня) до появи німецьких військ, зокрема – в Луцьку, Рівному, Львові, Станіславові, Дрогобичі, Володимирі-Волинську, Дубно, Острозі й інших. У Луцьку, наприклад, московські кати 23 червня розстріляли біля чотирьох тисяч в'язнів, серед яких були навіть неповнолітні діти. Садистичним катуванням перед розстрілами і навіть над мертвими не було меж. Навіть після війни тривали знущання вже над пам'яттю розстріляних: у Вінниці на місці захоронення жертв комуністична влада розпорядилась звести танцювальний майданчик, у Дубні – туалет. У Луцьку в казематах, де лунали передсмертні зойки в'язнів і стіни яких обагрені їхньою кров'ю, багато років лунала музика – влада вирішила створити там музичне училище. Всіх жахіть не перелічити.

Та повернімося до трагічних сторінок розстрілу дівчат-полонянок.

ЯК ВБИВАЛИ КАТОРЖАНОК

Єдиний в Україні пам'ятник дівчатам, які, повертаючись з німецької неволі на Батьківщину, були розстріляні радянськими спецзагонами, встановлений у Луцьку.

В тому місці Луцька, де мальовнича заплава річки Стиру близько притулилася до вулиці О. Потебні, там, де від тротуару стрімко вниз пролягла посипана гравієм доріжка, на золотавому тлі щита червоними літерами виписане зворушливе звернення: «Друже! Ідучи на прогулянку чи повертаючись з роботи, не обмини цей хрест святий – символ вічної скорботи. Вділи хвилину-дві ти пам'яті нетлінній, вклонись доземно пролитій дівочій крові невинній». Доріжка через кількасот метрів приводить на високий курган-могилу. На ньому дбайливими руками українських патріотів вимуруваний пам'ятник-капличка з хрестом. Біля його підніжжя на мармуровій плиті викарбувані слова: «Світла і вічна пам'ять десяти тисяч полонянок української, польської та білоруської національностей концтабору м. Шталюппенен (нині – Нестеров РФ), розстріляних у квітні 1945 року комуно-московськими катами штабу третього Білоруського фронту (національно-патріотичні сили Волині)».

Щоразу, коли я там буваю, відвідувачі нічого не знають про цей жахливий злочин комуно-московської влади.

...Багато сил, невтомної праці доклав щирий патріот України, письменник і краєзнавець Олексій Добко, щоб у символічній могилі увічнити пам'ять невинних жертв. Лише після розпаду страшної імперії – СРСР – Олексієві Дмитровичу вдалося не тільки прочитати архівні документи, а й пощастило зустрітися з кількома дівчатами-полонянками, які чудом залишилися живими. Про цю трагедію він розповідає в історико-трагічній повісті «Три тополі», виданій 1993 року. На жаль, тираж цієї повісті настільки малий, що про жахливу подію, описану в ній, мало кому відомо.

...В останні тижні війни з території Німеччини на свою Батьківщину повертались десятки тисяч насильно вивезених на каторжні роботи. Їхали ті, які не повірили в попередження про те, що їх комунобільшовики запроторять у російські концтабори або розстріляють. А тим часом радянське командування штабу 3-го Білоруського фронту, його політвідділ, обіцяючи дівчатам допомогти повернутися додому, у концтаборі Шталюппенен зосередило десять тисяч дівчат української (70 відсотків), білоруської та польської національностей. Їм повідомили, що їх автомашинами підвозитимуть до залізничної станції для відправлення додому. Радості дівчат не було меж.

У кузов вантажівки садили по півсотні осіб. Речі, зароблені в німецьких бауерів, наказали вантажити в іншу вантажівку. Щоб не виникла підозра про підлі наміри «благодійників», запропонували до кожної валізи чи сумки прикріпити бірочку з прізвищем власниці. Протягом п'яти днів через певні проміжки часу вантажівки перевозили дівчат. Та... не до вагонів везли «визволителі» цей український, слов'янський цвіт. Їх привозили в лісовий масив, ставили біля урвищ піщаного кар'єру й з кулеметів, які були замасковані гілками дерев, розстрілювали! Кільком легко пораненим пощастило втекти від переслідування катів.

Щоб замести кривавий злочин, капітан Маляєв, який керував розстрілом, запропонував на місце розстрілів привезти кілька десятків трупів есесівців і розсипати гільзи від німецької зброї. Неймовірним видається те, що, можливо, десь поруч воював із фашистами батько цих дівчат чи брат, призваний в 1944 році під час так завного «останнього воєнного призову». Варто зазначити, що з січня по жовтень 1944 року з Західної України було мобілізовано більш як 524 тисячі молодих чоловіків, у тому числі, неповнолітніх, яким виповнилося щойно 17 років.

У цьому ж році в російські концтабори і на заслання в Сибір було виселено 1154 сім'ї (3212 осіб). Після вигнання фашистів і приходу «визволителів», як тоді казали «других совітів», знову почалися арешти і розстріли українців. Наприклад, у Рівному в тюрмах лише за серпень-жовтень були розстріляна 351 особа, у Дубно – 387 осіб, в Острозі за вересень-жовтень – 127 осіб. Такі арешти і розстріли відбувались і в інших областях.

Щодо останнього призову хочу навести спогад одного з учасників, якому пощастило повернутися додому живим, колишнього викладача Волинського держуніверситету Григорія Бойка. Він розповідав: «Нас, молодих новобранців, які ще ніколи не тримали в руках зброю, вирішили послати на штурм німецьких укріплень. У прифронтовому лісі вночі в наметі, в якому я дрімав, мені почулися голоси офіцерів. Один із них сказав: «Завтра на штурм пошлем вот этих». – «Так они же даже стрелять не умеют и оружия на всех не хватит», – сказав інший. «А тебе что? Хахлов жалко?» – відповів той же голос.

Дуже мало з тих, хто був призваний у 1944 році, повернувся живим. Є села, в яких із сотні призваних повернулися лише двоє. Гинули вони переважно в Прибалтиці, в Польщі, в Білорусі, тобто там, де розстрілювали дівчат-полонянок.

Щоб замітати сліди своїх злочинів, комуністична влада знищила багато архівних документів. Після ухвалення Акту про незалежність керівництво МВС України відправило у центральний архів внутрішніх військ СРСР у Подольськ (Підмосков'я) 1250 томів справ документів, у яких ідеться про злочинну діяльність військ НКВД–МВД у Західних областях України в 1943–1951 роках.

Як інформацію для роздумів, варто зазначити й про те, що в тих же сховищах знаходяться архіви німецького Райху про діяльність загону Д. Медведєва та розвідника М. Кузнецова, які, як повідомлялось у пресі, будуть відкриті лише у 2025 році.

Читачеві варто знати і про те, що в одному з видань підручника «Госиздата» у Санкт-Петербурзі під редакцією А. А. Шабанова є цифри діаграм, де зазначено, що згідно перепису населення 1929 року, українців в СРСР було 81 млн. 195 тис. І це без урахування українців Західної України, Буковини та Закарпаття. Там же зазначено, що росіян тоді було 77 млн. 791 тис. ДЕ Ж ПОДІЛИСЬ УКРАЇНЦІ?!

Зазначу також і те, що на мармуровій плиті згадуваного пам'ятника однодумці тих катів тричі видовбували слова «комуно-московськими катами». Тричі доводилось міняти плиту.

ЧИМ І ПЕРЕД КИМ ЗАВИНИЛИ

Щодо розстрілів дівчат виникає закономірне запитання: «В ЧОМУ, ПЕРЕД КИМ ЗАВИНИЛИ ВОНИ?» Вважаю, що відповідь може бути одна: геноцид, продовження стратегічного плану винищення народу, адже молоді дівчата – це майбутні матері. А хлопці останнього призову – це майбутні молоді батьки.

Шановний читачу! Незалежно від того, де ти проживаєш, а чи тимчасово прибув на Волинь, відвідай Курган-могилу. Поляки щорічно покладають вінок із червоних та білих троянд і з такого ж кольору стрічкою. Вклонись пам'яті невинно розстріляних дівчат, сини, доньки чи внуки яких могли б бути твоїми ровесниками.

Микола НЕЧИПОРУК,
член ради Волинської обласної організації Всеукраїнського об'єднання ветеранів, м. Луцьк

СПОГАДИ

УСЕ ПЕРЕЖИТЕ — З НАМИ...

ПРО ЖИТТЯ ПІД ОКУПАНТОМ І БОРОТЬБУ З НИМ ЗГАДУЄ ІРИНА СТРОЦЬКА

(Продовження. Поч. у № 21–32)

БРИҐАДА ЗАСУДЖЕНИХ ДО ВИЩОЇ МІРИ ПОКАРАННЯ – 25-ти РОКІВ

Мене призначили у спецбриґаду й кидали на різні фізичні роботи. Спочатку ми працювали на залізничних шляхах. Однак більшість літа аж до заморозків довелося працювати на прокладанні доріг у місті Воркуті. Робота була справді каторжна, якщо врахувати дванадцятигодинний робочий день без перерви і фактично без їжі. Пайка хліба, яку одержували вранці ще в зоні, з'їдалася дуже швидко, а страви на об'єкт не привозили. Тільки увечері після роботи в зоні вечеряли кашею або вівсяною баландою. Дівчата були виснажені працею і голодом.

Щоб зрозуміти, як будувалися дороги в Заполяр'ї, варто хоч стисло описати сам процес. Очевидно, асфальт не витримував 50-градусних морозів, тому його замінили дерев'яними шашками, які спеціально виготовляли. Спочатку треба було підготувати, так би мовити, фундамент. Отже, машини одна за одною підвозили грубий гравій, який ми лопатами розвантажували, а потім вирівнювали на відповідно виділеній площі. Згори таким же способом вирівнювали дрібний гравій-шутер, а на шутер самоскиди зсипали пісок, який ідеально розподілявся лопатами, а опісля – граблями. На пісок щільно, одна біля одної, накладалися «шашки». Ми на колінах молотками підтасовували й вирівнювали ці грубі деталі, які згори знову ж засипали дрібненьким піском, щоб ліквідувати щілини. Мабуть, такі дороги були зручні для краю вічної мерзлоти. Багато кілометрів таких доріг на колінах були вимощені руками дівчат і жінок, які віддавали останні сили, щоб виконати норму. Руки у всіх вкрилися мозолями, хребет дерев'янів, а коліна порозпухали й нестерпно боліли.

погано, постійно хотілося їсти – чорний глевкий хліб, баланда з хробаками й пісна каша не додавали сил. Почалися різні хвороби й нездужання, особливо – авітаміноз. Кожен в'язень хворів цингою, хиталися й боліли зуби. Листування було майже заборонене. Офіційно дозволялося писати лише два листи на рік і тільки рідним. Ось в таких умовах жили нашого табору були обсаджені додатковими нарядами солдат і собак. Порушився звичний режим, бо кожна партія новоприбулих викликала зацікавлення й намагання довідатися в них про долю знайомих, а то й рідних, які були розкидані по різних місцях «необ'ятної родіни». Тож щовечора після роботи ми бігли до колючої огорожі, щоб одержати виводили на подвір'я і скеровували наглядачів на обшук. Перевіряли нас доволі прискіпливо, після цього, зібравши свої скромні пожитки в торби, ми приєднувалися до колони, яка формувалася на центральній дорозі нашої зони. З'ясувалося, що забирали на етап тих, хто міцніше тримався на ногах і в найближчі роки його невільницький вирок не закінчувався. Адже російській імперії всюди потрібні були раби, які могли принести максимум користі.

Стоячи в колоні, якою тривогою і жалем наповнювалося моє серце, а душа в німоті кричала: «Воркуточка Європейської півночі – символ неволі, жорстокості й свавілля, мені жаль за тобою! Ти забрала найкращі роки моєї юності. Твої шалені морози з завірюхами та ураганами сковували моє тіло й тверезу думку. Мені жаль тільки тих, хто, розбудовуючи твої суворі й дикі простори, полягли кістьми у вічній мерзлоті. Мою душу тепер розвирає біль за тими чесними й мужніми українськими патріотками, замученими голодом, холодом, приниженням і різними покараннями, які далі волочитимуть своє каторжне життя в цьому сталінському пеклі».

Проробом у нас був старший чоловік Сергій Миколайович Земсков – колишній в'язень, який після звільнення залишився працювати як вільнонайманий. Це була людина порядна і добра. Він з якоюсь особливою симпатією ставився до дівчат із Західної України. Від нього ми довідалися, що на просторах Воркути знаходиться біля сімдесяти концтаборів ҐУЛАҐу. В них каралися десятки тисяч голодних, обідраних, знедолених в'язнів, а найбільше – українців. Ці нещасні українці збагачували російську імперію своєю каторжною працею, як і ми. Начальство, наглядачі й конвоїри ставилися до нас грубо, брутально лаялися. А приниження, удари прикладами вважалися нормою поведінки з політичними в'язнями. Навіть були випадки, коли конвоїри вбивали за ніщо. Годували нас й каторжно працювали невільники комуно-більшовицької імперії. Це вдало описав довголітній політв'язень Михайло Сорока:

Ми ті, що будують на багнах дороги,
Ми служим цементом під нові міста.
Кладуть нас під шпали, гатять нами тами,
І замість імен – у нас лиш номера!

Етапи, етапи... Страдницькі дороги

У вересні 1951 року у концтаборі «Предшахтна № 1» почалася солідна підготовка, як тоді говорили, до «дальнєго етапа». Спочатку з кількох бараків переселили в'язнів в інші бараки, а порожні відгородили колючим дротом. Згодом сюди почали звозити невільниць з різних таборів Воркутлагу, заселяючи порожні бараки. В зв'язку з перевезенням арештантів сторожові вишки бажану інформацію, а можливо, і зустріти когось зі знайомих.

Дуже скоро і я опинилася за колючим дротом – потрапила в списки призначених на етап. Попереду – суцільна тривожна невідомість. Куди? В яке ще незвідане пекло повезуть нас, білих негрів? Які ще чекають нас знущання і виснажлива праця? Табірне начальство свій план тримало в глибокій таємниці.

Коли сформувався відповідний контингент до етапу, настав вирішальний день, точніше це було надвечір'я. І хоч був ще осінній місяць, та вже заполярну Воркуту вкрили щедрі сніги, а скажені вітри пронизували тіло наскрізь. На прощання з холодним краєм, ніби для нас, небо спалахувало північним сяйвом. Це було неповторне диво суворої природи. Спочатку, згідно приготованого списку, нас групами з речами

(Далі буде)

АКРОВІРШ

ФРАНКО ЛЮБИВ ЦЕЙ ГРІШНИЙ СВІТ

І день іде, і ніч іде –
Вчорашнє нашим вже не стане,
А, мов той сон, спливе, розтане,
Назавше в безвість відійде.

Франко любив
цей грішний світ,
Радів життю
й страждав за нього,
А серця жар
й думок розквіт
Народ ввібрав
до скарбу свого –
Квітучі творчості сади
Окрасою будуть
назавжди.

Роман ФЛИС,
член НСЖУ

ТАК ДУМАЮ

ПРОКЛАДАВ ДОРОГУ ПРАВДИ, ДОБРА, СПРАВЕДЛИВОСТІ

Якщо не сказати, що дуже мало публікацій, урочистих заходів ми проводимо з ушанування наших велетів духу, світочів – наших краян Данила Галицького та Івана Франка, то недостатньо є цілком об'єктивним. Всім відомо, що наш князь Данило разом із галичанами та волинянами зупинив у Карпатах могутню азійську орду, яка планувала дійти до океану. Хороброму, розумному нашому державникові вклонилася вся Європа, присвоївши йому титул короля. А Іван Франко мав стати першим українцем Нобелівської премії. Смерть, війна зупинили цей процес.

Головним у житті Івана Франка була доля України, він Україною жив.

Згадаймо вірш «Не пора, не пора», в якому на першому плані стоїть синівська любов до України та його поклик і для нас – до єдності, взаєморозуміння, як Шевченкового «обнімітеся, брати мої».

Не пора, не пора, не пора
В рідну хату вносити роздор!
Най пропаде
незгоди проклята мара!
Під України єднаймось прапор!

«Скрізь і завжди у мене була одна провідна думка – служити інтересам мого рідного народу та загальнолюдським поступовим гуманним ідеям. Тим двом провідним зорям, я, здається, не споневірився досі ніколи і не споневірюся до кінця мого життя», – так писав наш краянин 1914 року в передмові до збірки «Із літ моєї юності».

Вірш, озвучений музикою Дениса Січинського, а згодом – музикою історика й композитора Миколи Аркаса, став своєрідним гімном для галичан. Другою такою урочистою піснею став вірш «Вічний революціонер»:

Вічний революціонер –
Дух, що тіло рве до бою,
Рве за поступ, щастя й волю…
Вічний революціонер –
Дух, наука, думка, воля –
Не уступить пітьмі поля,
Не дасть спутатись тепер.
Розвалилась зла руїна,
Покотилася лавина,
І де в світі тая сила,
Щоб в бігу її спинила,
Щоб згасила, мов огень,
Розвидняющийся день.

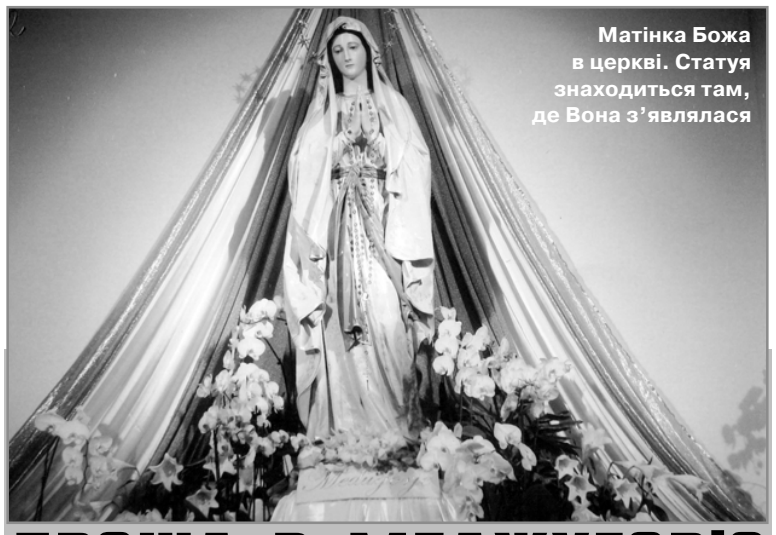
Перше музичне оформлення твору зробив композитор Станіслав Людкевич, але справжнього злету вірш як гімн досягнув у 1905 році, коли музику написав Микола Лисенко. Цей гімн швидко поширився не тільки у Західній Україні, але й на Наддніпрянщині, а згодом – по всьому світу, куди доля закидала синів і дочок нашого народу.

Іван Франко за свого життя прокладав велику духовну дорогу для своїх сучасників і для нас. І коли він уже у вічності, на його могилі – ґранітний Каменяр, який уособлює самого Франка і нагадує нам, що треба пам'ятати давню мудрість: «Найкраще у світі те, що своє, рідне. А все найкраще у цім білім світі – від Правди, Добра і Справедливості».

Богдан СУШЕВСЬКИЙ,
просвітянин, голова осередку ЦПТО № 1, член Правління міського об'єднання

ДУХОВНЕ

ПРОЩА В МЕДЖУГОР'Є

Матінка Божа в церкві. Статуя знаходиться там, де Вона з'являлася

Під керівництвом священиків о. Леоніда, о. Богдана, о. Михайла відбулася проща в Меджугор'є групи із 70 осіб, серед яких були і просвітяни.

Доїхали ми в це село автобусом з Івано-Франківська.

Меджугор'є знаходиться у Федеративній республіці Боснія й Герцоговина, де живуть християни й мусульмани. А в самому Меджугор'ї мешкають переважно християни, за національністю – хорвати, предки яких ще на початку сьомого століття переселилися з Галичини.

В хорватській мові дуже багато українських слів. Отож якщо священик промовляв «Отче наш» на хорватській мові, українцям усе було зрозуміло.

Як відомо, шістьом дітям з парафії Меджугор'я щодня на пагорбі Подбрдо і в інших місцях, починаючи з 24 червя 1981 року, з'являлась Пречиста Діва Марія. Вона і нині з'являється їм – уже дорослим, комусь раз на місяць, комусь – раз на рік. І це триває вже тридцять років.

Матінка Божа передає послання для всіх людей і відповідає на запитання візіонерів, крім цього, відкрила їм таємниці, які повинні бути оприлюднені в певний час. Спершу комуністична влада тодішньої Югославії переслідувала дітей і прочан, які масово прибували в Меджугор'є. Дітей привозили на огляд до психіатра, який виявився чесним і визнав їх нормальними. Прочан не допускали на пагорби Подбрдо і Крижевач. Священика судили. Але декілька разів двері камери, в якій він сидів, були самочинно відкриті. Після першого такого випадку охоронців тюрми також увязнили, та згодом переслідування ослабло.

Тепер Меджугор'є відвідують прочани з усього світу. Щодня для них відправляється Служба Божа хорватською мовою (з перекладом на різні мови, які можна чути з допомогою мініатюрного радіо з навушниками). Вервицю ж моляться почергово на різних мовах. Один десяток вервиці звучав і українською.

Крім цього, для нашої групи українські священики щодня відправляли Службу Божу в каплиці. Прочани відбували хресну дорогу на пагорбі Крижевач і вервичну дорогу на пагорбі Подбрдо. Були й зістрічі з візіонерами.

Коли в нашій групі паломники ділилися враженням, то майже всі відчували приплив духовної і фізичної сили, натхнення, вгасання болячок. Прочанин Микола з нашої групи бачив на пагорбі Крижевач яскраве світло, яке з'являлося час від часу.

Орест ЧАЙКІВСЬКИЙ,
голова Бурштинського МО «Просвіта» ім. Т. Шевченка

Під час Служби Божої в Меджугор'ї

ОЧЕВИДНЕ – НЕЙМОВІРНЕ

СИЛА МОЛИТВИ

УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВЕЦЬ ЗАПАТЕНТУВАВ РЕЗУЛЬТАТИ НЕЗВИЧАЙНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ

Дослідження проводилися на п'ятнадцятьох добровольцях. Кров у обстежених брали з пальця та вени перед читанням молитов та після. Неймовірно, але вже після першого разу, як над пацієнтом промовили слова молитви, захисні сили його організму значно підвищилися!

Унікальний спосіб оцінки впливу молитви на людину науковець навіть запатентував. Тобто наша держава офіційно визнала молитву дієвим чинником у боротьбі з недугами.

Докладніше про дослідження та результати розпитуємо його автора, Михайла Лазорика, кандидата медичних наук, доцента кафедри факультетської терапії Ужгородського національного університету, патентознавця, заслуженого винахідника України.

– Як виникла ідея дослідити вплив молитви на людський організм?

– Сучасна медицина вимагає чітких, основаних на достовірних статистичних результатах дослідження, доказів для оцінки явища або процесу. Так, відомі докази впливу молитви на хворих при клінічних спостереженнях, обробці спостережень перебігу хвороб у віруючих та невіруючих, за величиною аури під час молитви. Але такий підхід для частини науковців непереконливий.

Тож ми поставили за мету вивчити динаміку кількісних та якісних змін клітин капілярної та венозної крові у пацієнтів під дією молитов. Зокрема – визначити кількість лейкоцитів (Лц) нейтрофілів (Н), лімфоцитів (Лф), тромбоцитів (Тр) у літрі крові, показників фагоцитозу і цитохімічного дослідження лужної фосфатази нейтрофілів у мазку та літрі крові.

– А хто взяв участь в експерименті?

– Досить проблематичним виявився відбір людей для проведення досліджень. Спочатку треба було отримати згоду на взяття крові з пальця та вени перед молитвою та після неї, далі з'ясувати, чи згодиться пацієнт на читання молитов і хто буде їх читати.

З тими, хто згодився сам промовляти слова молитви, все було просто. Складніше було з тими, хто не хотів цього робити сам. Ми спеціально не зверталися до священиків, оскільки це могло викликати їхній спротив і певні дії церковної влади щодо учасників «підозрілих експериментів». Тому вирішили, що молитви читатимуть особи, яким пацієнти довіряють.

Загалом участь в експерименті погодилися взяти 15 дорослих людей. Кров в обстежених брали з пальця та вени перед читанням молитов. Після того обстежуваний або сам читав молитву, або це робила сторонняя особа. Опісля повторно брали кров із пальця та вени й вивчали їхні показники…

– І які маєте результати?

– В усіх обстежених пацієнтів ми після молитов виявили зміни вивчених показників, – говорить Михайло Лазорик. – Але ступінь та величина змін були різними. Жінки (5 осіб) реаґували на молитву більш емоційно, тому коливання окремих величин у них були менш стійкими. У чоловіків (10 осіб) були стійкіші результати.

– Розкажіть, будь ласка, детально…

– Наприклад, першому пацієнтові, котрому на момент дослідження було 27 років, поставили діагноз «посттравматичний остеомієліт правої стегнової кістки» (виражений запальний процес у кістках ноги) після страшної автокатастрофи, в якій загинув його брат.

Читати молитву він відмовився, тому це робила в присутності хворого інша людина. Після першої ж молитви із шістьох вивчених показників венозної крові п'ять показників фагоцитозу (2 – у мазку та 3 – у літрі крові) знизилися на 300 відсотків і більше, а два показники літри – на 559 відсотків і 600 відсотків (майже в шість разів).

Простіше кажучи, після молитов у венозній крові хворого в шість разів зменшилася кількість клітин, що фагоцитують (пожирають) бактерії, а кількість мікробів, які вони фагоцитували, – у 5,5 раза. Водночас у капілярній крові кількість фагоцитованих мікробів знизилася лише вдвічі. Отже, молитви викликали негайні і достовірні зміни вивчених показників як капілярної, так і венозної крові.

Особливої уваги заслуговує те, що й у капілярах і у вені лейкоцити в пацієнта змінювалися в одному напрямі: зменшували аґресивну дію фагоцитів, заспокоювали захисні сили. Себто молитва скеровувала перебіг процесу в позитивне русло.

Результати обстеження хворого дали нам підставу зарахувати молитву до так званих слабких чинників, які викликають значні фізіологічний і клінічний ефекти. Лікування молитвами в більшості випадків призводить до одужання, виправлення якихось матеріальних механізмів порушень.

– Що було з хворим далі? Він вилікувався молитвою?

– Над пацієнтом прочитали п'ять молитов, але від взяття крові під час 2–5 молитов він відмовився. І через 1,5 року стан хворого поліпшився. Він не лікувався стаціонарно жодного разу. Зауважена й позитивна динаміка рентгенологічних змін.

Або інший приклад. В обстеженого 59-річного пацієнта був остеохондроз хребта та постінфекційний гепатит. Він погодився взяти участь в обстеженні за умови, що сам читатиме комплекс молитов упродовж 5–7 хвилин. Пацієнт був віруючою людиною і реґулярно молився.

Тут уже зміни показників були дещо менш вираженими, аніж у першого пацієнта. Приміром, у венозній крові два показники фагоцитозу знизилися після молитви більш як у двічі, а два показники лужної фосфатази – у 1,5–2 рази.

Можливо, на результати дослідження другого пацієнта вплинули щоденні молитви і реґулярне відвідування ним богослужінь. Бо перший хворий є віруючим, але молитвам приділяє менше уваги. Та що більше показників крові змінюється і що вищий відсоток змін, то вплив молитви є вираженішим.

Обстеження та аналіз результатів інших 13 пацієнтів також засвідчили позитивні зміни їхніх показників крові.

– Чи маєте припущення, яким чином молитва позитивно впливає саме на кров?

– Як відомо, кров складається з води, тому на неї передусім і діє молитва. Вона робить її структурованою, зовсім іншою, властивості її докорінно змінюються. Тобто не виключені зміни властивостей самих клітин крові як результату зміни структури води, яка є компонентом клітини. До речі, про цей феномен за кордоном навіть зняли наукові фільми…

– А якою мовою пацієнти читали молитви?

– Українською. Я взагалі вважаю, що молитва – це певний код. І він більше діє на людину тоді, коли вона розуміє слова молитви. Нічого не маю проти церковнослов'янської мови, якою правлять богослужіння у багатьох церквах. Але своїм експериментом ми довели, що молитва саме рідною мовою має величезну силу.

– Яких висновків ви дійшли після проведеного дослідження?

– Потужні зміни в крові після дії молитов (не на десятки відсотків, а в кілька разів!) спростовують теорії атеїстів і дають неспростовні докази впливу молитви на організм. До слова, запропонований мною спосіб оцінки дії молитов на організм людини захищений патентом України за № 80967.

І ще одне. Монахи та священики, які багато моляться, живуть довго й виглядають значно молодшими від своїх ровесників. Ви не замислювалися – чому… Гадаю, описані в Святому Письмі випадки раптового одужання хворих, що їх здійснили Спаситель, апостоли та пророки, і є свідченням дії молитви. Це підтверджує великі можливості людського організму, які слід не тільки вивчати, а й широко застосовувати.

Леся ЯСИНЧУК

ЗНАЙ НАШИХ

ПРЕМІЯ КОВАЛІВ

Івано-Франківськ нагородили міжнародною премією художніх ковалів.

Експертна комісія представників міжнародної Спілки художніх ковалів Чехії, Моравії і Сілезії, а також музею ім. Коменського у Пршерові (Чеська Республіка), та Крістіни Хаберманн фон Гох присудила Івано-Франківську премію ім. Альфреда Хаберманна.

Премія офіційно буде вручена 27 серпня 2011 року на ювілейній XXX Міжнародній зустрічі майстрів художнього ковальства «Гефайстон» у замку Хельфштин (Чеська Республіка). Нагороду вручатимуть директор музею ім. Коменського у Пршерові та голова австрійського міста Ібзіц, яке у минулому році було удостоєне цієї нагороди.

Івано-Франківськ – перше місто з держав пострадянського простору, удостоєне премії імені Альфреда Хаберманна.

ІНФРАСТРУКТУРА

НОВИЙ МІСТ І ДОРОГА

Магістральну автодорогу «Вул. Івасюка – Галицьке шосе» в Івано-Франківську почнуть будувати у 2012 році. Наразі триває розробка будівництва, вартість якого становить 135 млн. грн.

Конкурс на ці роботи виграла київська фірма. Загальна протяжність дороги разом із мостом завдовжки 167 м і залізничним переходом становитиме майже 4 км.

Для будівництва мосту на Івасюка знесуть три житлові будинки. Мешканцям запропонують нове житло. Також відчуженню підлягають близько півсотні ділянок сільських угідь. Магістраль планують збудувати до 350-річчя Івано-Франківська.

НЕ ПРОПАЛА ТАЯ СЛАВА...

«СІЧ» І СІЧОВІ ПІСНЯРІ

(Продовження. Поч. у № 31, 32)

...Січовики Гуцульщини співали «Січову шумку» самодіяльного пісняра, січовика **Василя Урдейчука** із с. Нижній Вербіж. Опублікована вперше у «Запорожці» на 1908 рік. Це своєрідна жартівливо-сатирична коломийка (шумка), спрямована проти «хрунів» – противників січового руху:

Товариші, товаришки,
що ж вам написати?
Про Січ славну хиба дещо
буду вам співати.
Хто до «Січи» записаний,
легше му жиє ся,
Бодо него, січовика, кажда засмієся.
А хрунь з боку аж казиться:
«Ото «Січ» ся любить,
І я у «Січ» запишу ся –
най се кожний знає,
Може, й мене, січовика,
яка покохає».
Бо що козак давно робив,
й тепер не забуде,
Бере ленту через плечі
та йде межи люди.
Козак всюди заспіває,
часом потанцює,
А хоть хруні мліють з злости –
він того не чує.
Тому, милі товаришки,
на се придивіть ся
Та чимскоріше йдіт до «Січи»,
у члени впишітся.
Запишіт ся всі до «Січи»,
не тратьте неділю,
А старости для дівчини,
як для кота сало.
Кожда би ся записала,
коби ся так стало.
Через тото, козаченьки,
на се пам'ятайте,
З старостами хрунську хату
кожду оминайте.

...До гурту селянсько-січових поетів належав також **Михайло (Михась) Кузич** із села Нижній Березів на Косівщині. Народився 1880 року. Селянин, син Андрія Кузича зі старого боярського роду Кузичів. Освіту здобував самотужки. Громадсько-політичний діяч Гуцульщини. Член радикальної партії. У 1904–1914 рр. він – один із засновників і кошовий товариства «Січ» у Нижньому Березові. 1914 р. Михайло Кузич виїхав до Канади, де помер 1971 року.

Він – автор низки поетичних творів (у тому числі, на січову тематику), зокрема, «Думка», «Сумно мені», «Туга за рідним краєм» та інших. Друкувався у ряді галицьких часописів, у тому числі, в календарі «Запорожець».

Січові пісні друкувалися в багатьох часописах тієї доби, видавалися співаниками. Відомо про дванадцять таких збірок-співаників. До речі, їхнім розповсюдженням займався адвокат і журналіст із Коломиї, діяч січового руху **Ярослав Навчук,** діяльний член січової централі під управою Кирила Трильовського. У часі ЗУНР Ярослав Навчук з 10 листопада 1918 р. редагував часопис «Покутський вістник» (по число 5).

Січові самодіяльні поети-піснярі витворили своєрідний унікальний поетично-пісенний пласт в українській літературній ниві, характерний лише для Галичини 1900–1920 років. Він чекає на ґрунтовне вивчення й осмислення літературознавцями та істориками.

Володимир МОРОЗЮК,
член НСПУ і НСЖУ

ВАРТО ЗНАТИ

ДЕСЯТЬ СПОСОБІВ УТАМУВАТИ СПРАГУ В СПЕКУ

Нещадна спека! Коли стовпчик термометра зашкалює, думки тільки про одне – про склянку прохолодного напою. Так що ж дійсно варто пити, щоб утамувати спрагу?

Як повідомляє «Сегодня», в спеку організм стрімко втрачає рідину, а це, в свою чергу, згущує кров. У такому стані еритроцити склеюються і клітини тканин недоотримують кисень. Це загрожує гіпертонією і серйозними ускладненнями – інфарктом та інсультом. Щоб урятувати ситуацію, потрібно пити не просто воду, а рідину, яка розріджує кров.

Важливо пам'ятати, що напої, якими ви втамовує спрагу, повинні бути практично без калорій, без кофеїну і без алкоголю. Про те, як їх приготувати, розповів дієтолог центру «Здоров'я» Борис Скачко.

МОХІТО

Дрібно наріжте пучок м'яти. Дрібними шматочками наріжте лайм. Укладіть усе в підготовлену склянку, додайте два шматочки коричневого цукру й подрібніть усе виделкою. Залийте суміш 200 мл мінеральної води (бажано без газу) і насолоджуйтеся.

ІМБИРНЕ ПИВО

Це безалкогольний напій, який завдяки імбиру покращує кровообіг, і організм швидше насичується вологою. Натріть невеликий шматок свіжого імбиру в глечик, додайте 2 ст. л. цукру і сік двох лимонів. Добре розімніть виделкою і залийте 300 мл газованої мінеральної води. Залиште на 5 хв. Потім процідіть через сито й покладіть у склянку гілочку м'яти.

КВАС

На Русі знали, що кислоти, які містяться в квасі, чудово допомагають впоратися з перегрівом. Спробуйте приготувати напій самі. Перш ніж ставити квас, потрібно спекти квасники. Для цього вимийте картоплю і буряк (зваріть у мундирі), а потім подрібніть разом зі шкіркою і відваром, в якому вони варилися. У цю суміш додайте трохи цукру і житнє борошно – до одержання густого тіста. Тісто якийсь час залиште підійти, а потім розкачайте коржі завтовшки до 2 см, розкладіть їх на посипане борошном деко і випікайте в братрурі до одержання скоринки. Тепер залишилося закип'ятити воду, остудити її до 80° С, поламати туди квасники, додати 15 г дріжджів і залишити настоюватися в теплому місці. За добу квас готовий.

ЖУРАВЛИНИЙ МОРС

Він краще за інших робить кров рідшою і доступною найпотаємнішим закуткам нашого організму (завдяки вітаміну С). Напій із журавлини краще готувати самостійно. Склянку журавлини перетріть з 3 ст. л. цукру, залийте літрою гарячої води (не окропом), додайте гілочку чебрецю і настоюйте протягом 2–3 годин. Якщо ви не знайшли журавлину, сміливо використовуйте суницю, смородину або чорницю – вони також багаті аскорбіновою кислотою.

НАШІ ТРАДИЦІЇ

ПЕРШИЙ СПАС ЧАСТУЄ МЕДОМ, ДРУГИЙ – ЯБЛУКОМ СЕРПНЕВИМ

Свято Преображення Господнього (19 серпня) є одним із дванадцяти найважливіших християнських свят. Ісус бере з собою Петра, Якова та Івана й веде їх на високу гору. І преобразився перед ними. Одяг його став блискучим.

З'явився їм Ілля та Мойсей і говорили з Ісусом. Заговорив і Петро. Аж хмара отінила їх. Із хмари пролунав голос: Це – Син мій улюблений, Його слухайте!

І оглянувшись навколо, не побачили більш нікого, крім самого Ісуса з ними. Преображення було Божим підтвердженням того, що Ісус був Його Сином, покликаним спасти людство.

З давніх-давен в Україні перший Спас, 14 серпня, називають медовим, другий, 19 серпня, – яблучним.

Отже, українці, перед 14 серпня востаннє відкачували мед. І за духовним законом, з усіх початків несли десяту частину як подяку Богові за добрий збір, тобто освячували і роздавали бідним. Хто не зробив цього на Маковея, ніс освячувати мед, яблука і груші 19 серпня, які теж роздавав убогим, сиротам, вдовам. На жаль, зараз більшість забула роздавати сиротам і вдовам.

Пам'ятайте, українці, про подяку, й отримаєте наступного року!

А ми нагадаємо вам, яка смачна випічка з меду, яблук та маку. Вона була обов'язкова в моєї бабусі та мами (дякувати Богові, меду цього року вдосталь).

Медівник-бджілка

Тісто: 3 склянки борошна, 2 яйця, склянка цукру, 3 ст. л. вершкового масла або маргарину, 2 ст. л. меду, 2 ч. л. соди.

Крем: 2 скл. сметани, 250–300 г вершкового масла, 1,5 склянки цукрової пудри.

Яйця збити з цукром, додати мед, вершкове масло (маргарин), поставити на водяну баню і продовжувати збивати до легкої піни. Зняти з вогню, всипати просіяне борошно з содою, замісити м'яке тісто й винести на півгодини в прохолодне місце. Потім розділити його на шість частин і випікати в змащеній жиром і посипаній борошном формі в помірно нагрітій духовці.

Для крему потрібно збити масло на пишну масу, поступово додаючи цукрову пудру і сметану.

Готові коржі змастити кремом, ледь притиснути й покласти на ніч у холодильник.

Яблучний пиріг з медом

1 скл. меду, 2 ст. ложки лимонного соку, 3 яблука, 200 г цукру, 50 г коричневого цукру, 6 ст. л. вершкового масла, 2 яйця, склянка борошна, 2 ч. л. тертої цедри лимона, 1 ч. л. розпушувача, дрібка солі. Яблука розрізати на четвертинки, видалити серцевину й нарізати пластерками.

В каструльці змішати мед з лимонним соком, розігріти на повільному вогні, покласти яблука й варити 15 хв., акуратно помішуючи. Зняти з вогню. Змішати цукор з коричневим цукром, додати цедру лимона, масло, яйця. Все ретельно збити. Борошно змішати з розпушувачем та сіллю, невеликими порціями додати в суміш, добре перемішати й викласти у форму для випікання.

Шумівкою із сиропу вийняти яблука і викласти на тісто, ледь вдавлюючи їх. Випікати 45 хв. при температурі 190° С. Готовий пиріг полити сиропом і остудити у формі.

Медовий кисіль

300 г меду, 6,5 склянки води, 1/3 скл. цукру, 1/4 скл. лимонного соку, 3 ст. ложки картопляного крохмалю.

Розвести в гарячій воді половину меду, додати цукор і довести до кипіння.

Картопляний крохмаль розвести холодною перевареною водою і влити в киплячий сироп. Зняти з вогню, влити мед, що залишився, лимонний сік, перемішати й остудити.

І нарешті, поласувавши цими смакотами, подякувати Богові та низенько вклонитися бджолі.

Михайло РУДКОВСЬКИЙ

ФЕЙЛЕТОН

ВІДПОЧИТИ ТАКИ ТРЕБА

Прийшло літо – час відпусток. Особливо для слуг народу, бо дуже заморились тяжкою працею. Селянин, який годує цього слугу народу, мусить збирати на полі зерно, заробляти важкою працею від зорі до зорі. Не дай Боже, щоб цей слуга народу був голодним. Бо ж одержав таку мізерну допомогу на лікування – аж 30 тисяч гривень. Не відомо, чи вистачить... Може, ще профспілка допоможе... Та це ще не все. Прийшовши додому після сесії у Верховній Раді, заглянув, а штани «на заду» протерті, треба замінити, а де ж узяти нові? В наших крамницях гарних нема. Треба їхати до Європи чи Америки. Бідний депутат і розуму свого не має, бо не знає, як голосувати на сесії. Чекає, як йому реґіонал махне рукою – вгору чи вниз.

Правда, обсідають і думки невеселі, бо наближаються вибори. Треба ж якось знову пролізти в парламент, бо ж за депутатську пенсію у двадцять тисяч прожити важкувато. Отож треба такий новий виборчий закон, щоб нові депутати не прийшли до Верховної Ради. Уже варто писати передвиборну програму: клянусь захищати ваші інтереси, дбати за вас, боротися з корупцією... Треба виборцям показати, що я – великий патріот України. Буду боротись за неї з усіх сил. А для цього треба їх набратись.

Отож таки треба добре відпочити, хоча б на Канарах...

Михайло МУЛИК

УКРАЇНЦІ У СВІТІ

У КРАЇНІ ЧЕРВОНОГО КЛЕНОВОГО ЛИСТКА

Ірину Зінківську, нині заслужену артистку України, знають і як відмінницю Івано-Франківського медичного університету, і як співачку, що з дитинства летить на крилах пісні зі щирим серцем до людей. Пісні українських авторів українською мовою у виконанні цієї вродливої стрункої серйозної дівчини лунали на сценах усіх міст України, в тому числі палацу «Україна», у Франції, Польщі, а нещодавно Ірина повернулася з Канади.

З великим хвилюванням летіла дівчина в Канаду, адже з-поміж багатьох українських співаків її запросило посольство України в Канаді представити українську культуру і молодь народові Канади. Це були хвилюючі зустрічі в Канадському парламенті, де Ірина співала перед дипломатичним корпусом, сенаторами, депутатами парламенту і послами іноземних держав, акредитованими у Канаді, і ця зустріч стала незабутньою не тільки для співачки, але й для всіх. Як писали канадські газети, «цей захід є наймасовішим заходом серед усіх проведених посольством України за останні роки, адже Ірина Зінковська піснею «Червона рута», виконаною французькою та українською мовами, об'єднала всіх, всі її пісні, хоча співані надалі українською, єднали серця мовою музики і серця».

З вдячності до молодої співачки депутат парламенту Борис Женевський зробив екскурсію по всьому будинку парламенту, в тому числі, й у зали найпочесніших гостей – королівської зали, червоної зали. А посол України в Канаді Ігор Осташ подарував олімпійський сувенір – «лелеку» з олімпіади у Ванкувері.

Місяць гастролей Ірини містами Канади (Оттава, Кітинер, Ватерлоо, Торонто, Квебек, Монреаль, Гатино) і виступи перед численними аудиторіями канадців, у тому числі української діаспори п'ятьох хвиль еміґрації, принесли дівчині щасливі хвилини спілкування й усвідомлення того, як люблять українську пісню в Канаді й цікавляться Україною. А Ірину цікавило все: як навчаються, як живуть канадці, адже серед перших розбудовників Канади – чимало українців.

За місяць перебування у країні червоного кленового листка Ірина не тільки співала, але й мала незабутні дні відпочинку на Ніагарському водоспаді, була біля першого пам'ятника-писанки, на найбільшому озері Онтаріо, приватних музеях історії Канади і її освоєння українськими еміґрантами першої-третьої хвиль еміґрації. Здавалось, безмежна, к расива Канада, що іноді нагадувала рідне Прикарпаття своєю природою, притягувала й не відпускала. Але все-таки хотілось їхати додому, звертатися до всіх і до кожного. Тож зробімо такими багатими, охайними, квітучими свої міста, цю родючу землю.

Зараз Ірина знову в Україні – працює, вчиться, співає і йде зі щирим серцем та помислами до своїх людей, яких любить і хоче, щоб край наш дійсно став писанково-веселковим, багатим і цікавим для всього світу.

Любов ЗОРІНА

Наступне число «Галицької Просвіти» вийде 1 вересня.